

obzornik

glasilo delovne organizacije

Brest danes in jutri

UTRDI SEDANJI GOSPODARSKI POLOŽAJ — ZA BOLJŠO PRIHODNOST

Za sedanje stanje v mednarodnih gospodarskih odnosih so značilni — na kratko povedano — izredno močna recesija, ki jo spremlja več deset milijonov brezposelnih samo v razvitem svetu, vse večji prepad med razvitimi in nerazvitimi deželami, lokalne vojne, blokovski gospodarski, vojaški, politični in psihološki pritiski, ki povzročajo tudi na gospodarskem področju resne preobrate ter težave z energijo (nafta, plin) in surovinami. Jugoslavija se kot ne-uvrščena država podobno kot druge manj razvite spopada s temi težavnimi razmerami, kar nedvomno močno vpliva na njeno gospodarstvo.

Na naš gospodarski položaj vpliva tudi velika devizna zadolženost. Zato je bil sprejet poseben zakon, ki je omejil pravico do razpolaganja z deviznimi prilivi, v našem primeru na 24,24 odstotka. V takih primerih je dobila proizvodnja za izvoz osrednje mesto v letošnjem gospodarskem načrtu. Industrijska proizvodnja pa se je od januarja do julija letos v primerjavi z enakim lanskim razdobjem povečala le za 0,7 odstotka.

K temu dodajmo še ugotovitve, da smo za letos načrtovali 15 odstotno rast vseh cen, že

sredi leta pa smo ugotovili, da so cene presegle dogovorjene okvire. Ukrep je znan: zamrzni-ten cen. Ta omejitveni ukrep nas ni hudo prizadel, gledano strogo računsko, hujši ukrep je zaostrovanje pri potrošniških kreditih in povečanje obrestnih mer za skoraj vse kredite.

Tudi pri izvozu na konvertibilni trg ne dosegamo zastavljenih ciljev in jih najbrž tudi do konca leta ne bomo dosegli. Ne uresničuje se napoved o 12 odstotnih višjih cenah v izvozu; nasprotno, vedno več je zahtev o znižanju cen.

Ugotavljamo, da delitev osebnih dohodkov v nekaterih delovnih organizacijah ne temelji na ustvarjenem dohodku in višji produktivnosti, skratka, ne držimo se družbenega dogovora. To gotovo ni v prid stabilnejšim razmeram na našem trgu, še najmanj pa obvladovanju vseh vrst porabe in potrošnje. To je tudi udarec vsem tistim delovnim kolektivom, ki v težkih razmerah gospodarske stabilizacije prejemajo nizke osebne dohodke.

Lahko zaključimo, da se gospodarska gibanja v Sloveniji in Jugoslaviji kljub nekaterim uspehom ne uresničujejo in ne gibljejo v resolucijskih in planskih okvirih.

KAKO JE V LESARSTVU

Podobno stanje kot v gospodarstvu na sploh ugotavljamo tudi v slovenski lesni industriji, le da je v njej položaj še neugodnejši. Fizični obseg proizvodnje pohištva je ob polletju padel na indeks 92,2, produktivnost v končni predelavi lesa pa je padla za 6,2 odstotka.

Po podatkih splošnega združenja lesarstva Slovenije znaša indeks cen za proizvodnjo žaganega lesa in plošč 100,3, v proizvodnji končnih lesnih izdelkov pa 105,1, kar je popolnoma v skladu z dogovorjeno politiko cen za leto 1982. Delež dohodka v celotnem prihodku, doseženim z izvozom, je sicer v primerjavi z lanskim prvim polletjem porasel, vendar je vprašanje, če bo isto razmerje doseženo na koncu leta — 16,8 odstotka. Tudi v razporeditvi dohodka so opazna negativna gibanja, saj porabljena sredstva naraščajo hitreje kot celotni prihodek.

Lahko torej zaključimo, da so na letošnje polletne rezultate gospodarjenja organizacij združenega dela s področja gospodarstva in s tem seveda tudi na finančne rezultate lesarstva, močno vplivale izjemno težavne in neugodne gospodarske razmere, ki jih lahko opredelimo v štiri glavne smeri:

— omejene uvozne možnosti in dodatno omejevanje razpolaganja z devizami, kar je zaostri- lo in otežilo redno in pravočasno oskrbovanje s surovinami in repromateriali;

— cene — in sicer predvsem surovin, energije in repromaterialov — so prebile raven, določeno z resolucijo, kljub temu pa niso na vseh področjih enako ugodno vplivale na rezultate;

— v glavnem vsa poraba, skupna kot splošna in pri mnogih tudi osebna, presega dogo-

vorjena razmerja in povečuje obremenitev dohodka delovnih organizacij;

— povečana amortizacija je prav tako močno vplivala na finančne rezultate.

POLOŽAJ BRESTA

Položaj Bresta je v takšnih mednarodnih in domačih razmerah še bolj zaostren glede na nekatere njegove specifičnosti:

— močna dotrajanost finalnih kapacitet in s tem težave pri prilagajanju zahtevam domačega in zunanega trga;

— izredno nizka stopnja dohodkovnosti skoraj vseh temeljnih organizacij;

— velika zadolženost kot posledica skromnih lastnih sredstev in slabših ekonomskih učinkov od načrtovanih (rentabilnost naložb), kar povzroča velike likvidnostne težave;

— uvažanje novega proizvoda — negor plošč na domačem in tujem trgu, ki ga spremlja že tretje leto izguba;

— velike devizne obveznosti za tuje kredite, ki so padle v čas odplačil, ko so se bistveno spremenila razmerja glede pravic razpolaganja z devizami;

— nujnost povečanja izvoza v fizičnem obsegu, ki ga terjajo vse težje prodaje na domačem trgu, potrebe po uvoznih materialih in ne nazadnje tudi kreditne devizne obveznosti; pri tem pa ugo-

(Konec na 2. strani)

Vsak jubilej — bodisi širše družbene skupnosti ali delovnega kolektiva bodisi posameznika — pomeni več ali manj slavnostni trenutek na življenjski poti, obenem pa tudi opozorilo, naj se trezno ozremo nazaj in pretehtamo leta, ki so minila, ocenimo sedanost in resno razmislimo, kako naj zastavimo svojo prihodnjo pota.

To velja tudi za petintrideset let Bresta. Teh petintrideset let Brestovega razvoja je v marsičem tudi podoba razvoja naše celotne družbene skupnosti in poti, ki smo jo prebrodili v težavnih okoliščinah, pa tudi z velikimi dosežki v gospodarstvu in samoupravljanju.

Sedanje razmere, v katerih delamo in živimo, so za celotno jugoslovansko skupnost težavne, a ne nepremagljive. Poglavitno je, da so naši gospodarski rezultati tudi v teh razmerah sprejemljivi. Čeprav morda nekoliko slabši kot v nekaterih preteklih letih in da prispevamo svoj delež k utrujenosti gospodarstva. Sicer pa ob preteklih izkušnjah vemo, da so nas težave, trenutki valov in krampov ter zahtevnosti in stiski bili morda še močnejši in boljše izkušnje, ki so nam koristile pri oblikovanju naše prihodnosti.

V takšno vsebino je ubran tudi dober del te številke našega glasila. Morda so nekatera mnenja tudi nekoliko subjektivna, so pa nedvomno živ odraz doživljanja naše preteklosti in sedanosti ter razmišljanj o prihodnosti.

In da ne pozabimo. Z Brestovim jubilejem je tesno povezan tudi Brestov obzornik. Ob dvajsetletnici Bresta je bilo njegovo rojstno leto in odtlej je petnajst let sleherni mesec prišel med vas. Da bi bil lahko še vernejša zrcalna podoba življenjskega utripa v naši delovni organizaciji in širši družbeni skupnosti, pa bo potrebnega še več sodelovanja in demokratične izmenjave mnenj vseh, ki resnično živijo z našim kolektivom.

Ob petintridesetletnici Bresta iskrena zahvala vsem, ki so ga ustvarjali in ustvarili z našo skupno željo, da bi še naprej z njim utripala in rasla Notranjska ter njeni ljudje.

Uredništvo

Brest danes in jutri

(Nadaljevanje s 1. strani)

tavljamo da je dohodkovna motiviranost kljub vsem stimulacijam še vedno slaba, čeprav jo bo treba v dolgoročnem pogledu prej ali slej postaviti v ospredje;

— nov sistem nagrajevanja in poenotene jubilejne nagrade bodo zahtevale dodatna finančna sredstva.

Lahko bi še naštevali druge probleme v poslovanju Bresta, od proizvodnih stroškov, stroškov transporta, reklamacij, propagande, do velikih režijskih stroškov, vendar mislim, da tega ni potrebno še posebej izpostavljati, ker se s temi vprašanji ubadajo tudi druge delovne organizacije.

V proizvodnji smo na Brestu v osmih mesecih dosegli 62,5 odstotka letnega plana, kar pomeni, da zaostajamo za 4 odstotke.

Prodaja na domačem trgu je v osmih mesecih v primerjavi z lanskim letom močno porasla, vendar še vedno nekoliko, zaostaja za načrtovano. Izvoz na konvertibilno področje je porasel v primerjavi z enakim lanskim obdobjem za 35,8 odstotka, tako da je dosežen letni plan že s 53,4 odstotka. Slabši so izvojni rezultati na klirinškem področju, kar vpliva na to, da je skupni plan izvoza dosežen s 53,4 odstotka. Uvoz smo v letu 1982 znova bistveno zmanjšali, tako da dosegamo le 39,2 odstotka načrtovanega letnega uvoza, plan uvoza s konvertibilnega področja pa je dosežen z 48,3 odstotka letnega plana.

Od ostalih kazalcev bi omenil le še osebne dohodke, ki so v letošnjih sedmih mesecih narasli za okoli 15 odstotkov v primerjavi z enakim lanskim obdobjem, kar pomeni, da so realni osebni dohodki padli za okrog 11 odstotkov.

URESNIČEVANJE SREDNJE-ROČNEGA NAČRTA

Oglejmo si, kako v letih 1981 in 1982 uresničujemo zastavljeni srednjeročni načrt.

1. Izvoz je najbolj svetla točka, saj smo načrtovali, da bo letna stopnja rasti 11,8 odstotka, povprečna stopnja rasti v teh dveh letih pa je 30,4 odstotka.

2. Prodaja na domačem trgu se suče v načrtovanih okvirih,

čeprav nam na nekaterih območjih (Slovenija) upada.

3. Na področju investicij se držimo dogovorov. Večjih naložb v letih 1981 in 1982 nismo načrtovali, razen v TOZD Prodaja za razširitev prodajne mreže in nabave opreme za računalnik. Prodajalni v Titovem Velesu lani in v Banja Luki letos sta že odprti, do konca leta pa sta predvideni še v Skopju in Splitu. Lahko ugotovimo, da se zelo dosledno držimo sprejetih dogovorov, hkrati pa nam slaba likvidnost omejuje večje naložbene dejavnosti.

4. Fizična rast proizvodnje je bila načrtovana s povprečno 2,8 odstotno letno rastjo. V letu 1981 smo dosegli 2,9 odstotno rast, letos pa je fizični obseg padel za 5,3 odstotka kot posledica hitrejšega naraščanja izvoza (manjše serije, hitre menjave programov) in zastojev pri oskrbi z repromaterialom in energijo ter zmanjšanja razpoložljivih pravic z devizami.

5. Družbeni proizvod naj bi letno naraščal za 3,2 odstotka, dejansko pa nam je leta 1981 padel za 19 odstotkov, za letos pa predvidevamo padec za okrog osem odstotkov. Glavna razlaga za to sta hitrejša rast porabljenih sredstev kot prodajnih cen in povečanje izvoza.

6. V srednjeročnem planu smo načrtovali, da bo produktivnost naraščala letno za 2,6 odstotka. V letu 1981 se je povečala za 3,9 odstotka, v prvem letošnjem polletju pa je padla za 1,9 odstotka in je vprašljivo, če bomo do konca leta dosegli načrtovano rast za 1,7 odstotka.

7. Ekonomičnost kot razmerje med celotnim prihodkom in porabljenimi sredstvi je v primerjavi z opredeljeno rastjo v srednjeročnem načrtu v letu 1981 nižja za 8,1 odstotka in letos za 15,4 odstotka. To je posledica prehitrega naraščanja cen surovin in repromaterialov oziroma porabljenih sredstev.

8. Rentabilnost se nam tudi v letu 1981 in letos slabša, saj smo v srednjeročnem planu načrtovali, da bomo na 100 dinarjev ustvarili 55,6 dinarjev dohodka, dejansko pa smo ga v letu 1981 ustvarili 40,3 dinarjev, za letos pa ocenjujemo, da ga bo ustvarjenega 39 dinarjev. Odločilno vplivata na to slabša dohodkovnost in slabša učinkovitost investicij od načrtovanih.

Vse te ugotovitve nam kažejo, da srednjeročnega plana na nekaterih kvalitativnih področjih ne uresničujemo v celoti.

POGLAVITNE PRIHODNJE USMERITVE IN NALOGE

Potrebne so globlje, temeljitejšše analize vzrokov in primerjave s sorodnimi organizacijami. Na osnovi teh ocen moramo pripraviti kratkoročne in tudi dolgoročne naloge in ukrepe, če nečemo, da bomo stali ob strani kot opazovalci dogajanja, ne pa odgovorni nosilci razreševanja. Zato moramo najresneje zastaviti naše strokovno, samoupravno in najširše družbeno politično delo. Potrebni sta kar največja delavnost in odgovornost vsakega izmed nas na Brestu, glede na delo in naloge, ki jih opravljamo, glede na samoupravno in družbeno politično dejavnost.

Da bi to dosegli, moramo organizirati delo zlasti na naslednjih področjih:

1. Temeljito moramo oceniti sedanje proizvodne programe in pripraviti predlog za njihove spremembe in dopolnitve. Pri tem je treba proučiti možnosti za večjo finalizacijo lesa in negor plošč. Oceniti moramo, kako povečati proizvodnjo masivnega in ploskovnega pohištva za izvoz

ter analizirati proizvodne programe za domače tržišče. Obenem je treba oceniti tudi možnosti za uvajanje drugih programov, pa tudi, kakšna bo delitev dela v SOZD Slovenijales in v lesni industriji nasploh.

Reševanje teh vprašanj je treba zastaviti v smislu kratkoročnih in dolgoročnih rešitev. Pri kratkoročnih do leta 1985 moramo izhajati predvsem iz sedanje tehnologije, ki se bo glede na finančne možnosti le malo obnavljala in dopolnjevala.

Dolgoročne rešitve pa bodo zahtevale bolj temeljito poseganje v tehnologijo, organizacijo in kadrovanje, skratka, tudi v nove investicije.

2. Izvoz je eksistenčno vprašanje Bresta in njegovega prihodnjega razvoja. Zato je treba natančno opredeliti, kaj so naši izvojni programi v kratkoročnem in dolgoročnem pogledu.

Posebej moramo analizirati naše izvozne usmeritve na konvertibilno in klirinško področje ter možnosti za povečevanje maloobrne prometa — po izvoznih programih, temeljnih organizacijah in za celotno delovno organizacijo.

Doseči moramo še večji delež našega izvoza v strukturi proizvodnje in celotnega prihodka. Vsebinsko moramo analizirati in zastaviti organizacijo izvoza in uvoza v smislu neposrednega oziroma posrednega poslovanja.

3. Na osnovi tako opredeljenih razvojnih načrtov moramo izdelati delitvena razmerja celotnega prihodka in dohodka in iz tega pripraviti:

- a) program rasti amortizacije in akumulacije;
- b) program uporabe in koriščenja bruto akumulacije;
- c) program rasti in uporabe rezervnega sklada.

4. Izdelati moramo analizo strukture in gibanj dinarskih in deviznih sredstev z vidika zadolženosti in na tej osnovi pripraviti kratkoročne in dolgoročne programe ukrepov.

Posebej moramo opredeliti politiko kreditiranja prodaje, pri čemer je potrebno upoštevati, da tudi finančne možnosti poslovnih bank upadajo.

5. Na osnovi sprejetega sistema vrednotenja zahtevnosti del in nalog moramo dograditi metode za spremljanje učinkovitosti dela, tako da bodo čim bolj odvisne od obsega in kvalitete opravljenega dela ter ustvarjenega dohodka.

6. Temeljito moramo oceniti sedanjo organiziranost Bresta in posameznih temeljnih organizacij ter skupnih dejavnosti z vidika večje gospodarske učinkovitosti, poglobitve in učinkovitosti samoupravljanja.

Ob tem moramo posebno pozornost posvetiti naslednjim vprašanjem:

— organiziranosti v skladu z določili zakona o združenem delu in s stališči kongresov ZKJ in ZKS;

— organiziranosti in delovanju organov upravljanja, njihovih pristojnosti in obsegu dejanskega odločanja delavcev;

— organiziranosti reševanja skupnih nalog v sklopu delovne skupnosti in temeljne organizacije PRODAJA zlasti glede nalog, kot so marketing, funkcioniranje zunanjetrgovinske dejavnosti in njena povezava z domačim trgom, obseg in cilji razvoja ter možnosti in inženiringu, možnosti ob avtomatski obdelavi podatkov in podobno;

— obsegu in funkcionalnosti pri zadovoljevanju potreb na področju družbene prehrane, rekreacije, kulture, zdravstva in stanovanjskega standarda;

— delovanju in povezovanju ter informiranosti med posamez-

PROGRAM LETOŠNJIH PRIREDITEV OB PRAZNIKU OBČINE 19. OKTOBRU IN 35-LETNICI BRESTA

SOBOTA, 9. 10. 1982

ob 9. uri športna dvorana v Cerknici — košarkarski turnir — sodelujejo Cerknica, Helios Domžale, Postojna, Triglav Kranj ob 17. uri finale

NEDELJA, 10. 10. 1982

ob 10. uri v Cerknici — kolesarsko prvenstvo osnovnih šol za prehodni pokal KK Gradišče

PETEK, 15. 10. 1982

ob 17. uri — Dom kulture Stari trg, ob 20. uri Kinodvorana Cerknica — monodrama Lázika v izvedbi Milene Muhičeve

SOBOTA, 16. 10. 1982

ob 8. uri — športna dvorana v Cerknici — strelski turnir — sodelujejo Brest, Ilirska Bistrica, Kamnik, Kovinoplastika, Maribor, Nova Gorica, Postojna

NEDELJA, 17. 10. 1982

ob 10. uri — svečana seja skupščine KS Loška dolina v Starem trgu ob krajevnem prazniku ob 11. uri — odkritje spominske plošče Lojzetu Perku na rojstni hiši v Starem trgu

ČETRTEK, 21. 10. 1982

ob 16. uri otvoritev prostorov vzgojno varstvene enote v Novi vasi na Blokah

PETEK, 22. 10. 1982

ob 12. uri — položitev temeljnega kamna za novo orodjarno in livarno Kovinoplastike v Ložu ob 18. uri — stara šola v Cerknici — otvoritev notranjske galerijske zbirke

SOBOTA, 23. 10. 1982

ob 9. uri — salon Bresta v Cerknici — otvoritev razstave o razvoju Bresta

OSREDNJA PRIREDITEV

ob 10. uri — delavska restavracija Bresta v Cerknici — svečan zbor delegatov skupščine občine, družbenopolitičnih organizacij in skupnega delavskega sveta Bresta ob občinskem prazniku, 35-letnici Bresta in pobratenju občin Cerknica in Čabar

NEDELJA, 24. 10. 1982

ob 9. uri — tradicionalni množični pohod na Slivnico

nimi oblikami samonpravnega in izvedbenega poslovno-tehničnega odločanja oziroma dela ter vprašanju skupinskega strokovnega dela;

— kadrovskega zasedbi in izobraževanju delavcev.

Moto dela na omenjenih področjih mora biti kritičen pregled celotne dejavnosti Bresta, zlasti pa režijske dejavnosti, s predlogom, kako opredeliti posamezne dejavnosti in službe, da bodo kar najbolj smotrne in učinkovite ter kako jih zmanjšati za vse tiste, ki ne prispevajo ali ne morejo prispevati k boljšemu skupnemu rezultatu.

7. Skupni prihodek v okviru Bresta in dohodkovni odnosi so eno izmed izredno pomembnih vprašanj; od uspešne razrešitve in ureditve le-teh je v mnogem odvisen prihodnji razvoj temeljnih in delovne organizacije kot celote. Nujno moramo pospešiti delo komisije za skupni prihodek.

8. Izdelati moramo analizo in ukrepe za zmanjšanje vseh vrst poslovnih stroškov od porabe materialov do vseh oblik režijskih stroškov, stopnje izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti in organizacije proizvodnje.

9. Na podlagi temeljite analize moramo pripraviti kratkoročne in dolgoročne ukrepe za večjo produktivnost, posebej za tiste dele delovne organizacije, kjer produktivnost stagnira ali celo pada.

10. Analizirati moramo kooperacijske odnose in pripraviti kratkoročne in dolgoročne ukrepe na tem področju, upoštevajoč sedanje in prihodnje smeri našega gospodarskega razvoja.

11. Analizirati moramo naše odnose, potrebe in obveznosti v reprovirgi, zlasti z gozdarstvom in proizvajalci najpomembnejših surovin in repromaterialov. Na tej osnovi je treba izdelati kratkoročne ukrepe ter pripraviti dolgoročne usmeritve. Temeljito je treba proučiti vsa naša sovlaganja za zagotovitev surovin

in repromaterialov po vrednoti in po časovni opredelitvi.

12. Pripraviti moramo oceno o sedanjih odnosih v okviru SOZD Slovenijales s posebnim poudarkom na odnosih s trgovinsko organizacijo. Pri tem je treba oceniti tudi druge dejavnosti v okviru SOZD. Dati moramo pobude in predloge za izboljšanje stanja pri delitvi dela, združevanju dela in sredstev, prodaji in marketingu, oblikovanju, interni banki, skupnih nastopih in drugod.

13. Pripraviti moramo tudi oceno in predloge za še boljše poslovne in druge odnose v okviru notranjske regije.

*

Zelo jasno presojo prihodnjega razvoja, še posebno pa materialno ovrednoteno, se v zaostrenih stabilizacijskih pogojih, v kakršnih živimo, zelo težko oblikuje. Prav pa je, da se ob takih trenutkih kot je naš jubilej, spomnimo prizadevanj in naporov vseh starejših in tudi že upokojenih delavcev Bresta. Zal pa danes živimo v še bolj dinamičnih in ekonomsko ostrejših razmerah. Zato pa nam je njihovo delo lahko za vzgled, kako se z najširšo mobilizacijo in samoodpovedjo vseh skupaj dosežejo postavljeni cilji.

Zato tudi ne smemo vseh teh nalog in aktivnosti razumeti kot poziv na izdelavo velike količine papirnatih gradiv, temveč kot cilj, da na osnovi stanja na posameznih področjih našega gospodarstva predvidimo in izdelamo takšne kratkoročne in dolgoročne ukrepe in neposredne naloge, ki bodo neugodna gibanja Brestovega gospodarstva zaustavile oziroma jih preusmerile v doseganje boljših rezultatov na vseh področjih. Predvsem pa na tistih, ki so ključnega pomena za zdravo gospodarsko rast, za socialno varnost in učinkovit razvoj družbeno ekonomskih — socialističnih samoupravnih odnosov.

Gre torej za široko, resno in odgovorno delo, za dograditev in izboljšanje našega sedanjega stanja.

Tone Kraševac

Splošno gradbeno podjetje GRAD v Postojni, ki precej gradi tudi na našem območju, je nedavno praznovalo 35-letnico svojega delovanja. Ob tej priložnosti po BRESTU podelili posebno plaketo za uspešno dolgoletno poslovno sodelovanje.

BRESTOVA RAZVOJNA POTA

Ce naj celoviteje ocenimo pomen Bresta oziroma lesne pohištvene industrije za naše območje, pa tudi če razmišljamo o njenih prihodnjih perspektivah, se je treba nedvomno zaustaviti ob pomembni vlogi, ki jo je imela v povojnem gospodarskem razvoju občine. Še posebej zato, ker se pojavljajo mnenja, da postaja ta industrija vse manj interesantna, brez perspektive in da moramo zato v občini razvijati tudi druge industrije.

Po vojni je opustošenost kmetij, ki so zadrževale 73 odstotkov kmečkega prebivalstva, povzročila plaz odlivanja dela sposobnih občanov v iskanje kakršne koli zaposlitve. Nastal je skoraj popoln proces razslojevanja, ki je do danes zajel nad 65 odstotkov prebivalstva v občini, saj je sedaj le še 7 odstotkov kmečkega prebivalstva. Ta ogromna delovna rezerva in bogato zaledje lesnih gozdnih zalog sta bila temeljna pogoja za začetek in ekspanzijo razvoja lesne in zatem pohištvene industrije — Bresta.

Leta 1951 se je oblikovala temeljna strategija sedanjega Bresta in sicer razvoj lesne industrije kot pogoj za razvoj pohištvene industrije.

Začel se je boj za pridobivanje finančnih sredstev za naložbe, zlasti pa boj za strokovnost kadra. Ob izjemno hitri rasti proizvodnih zmogljivosti so zaživele najrazličnejše oblike priučevanja ob delu in štipendiranje množice kadrov na vseh ravneh. S krepitvijo kadrov se je začela tudi ekspanzija programa od rezanega lesa, barak in zabojev, obešalnikov, kuhinjskih garnitur, vse do prehoda na furnirano pohištvo, do najvišjih stopenj oblikovanja modernega pohištva.

Že leta 1954 se je tržno preskočilo jugoslovansko mejo s finalno proizvodnjo. Leta 1960 pa je Brest že imel temeljni strokovni kader za obvladovanje vseh tehnoloških in poslovnih procesov.

V Cerknici je bila osnovana tudi srednja tehnična šola, ki jo je absolviralo nad 100 dijakov. Ta šola je bila izreden pripomoček zlasti za kadre delavcev in za pokrivanje kadrovskih potreb podjetja, obenem pa je bila že takrat izrazit primer usmerjenega izobraževanja, saj je le-to izhajalo iz potreb in zahtev podjetja, ki je bilo tudi glavni nosilec strokovnih predavanj. Neprecenljiva škoda je, da je bila šola ukinjena.

Kadrovska politika je bila osrednje gibalno razvoja v vseh smereh, a je žal kasneje zavest o njenem pomenu vse bolj usihala in skorajda odpovedala.

Z rastjo kadrov se je stopnjevala tudi zahtevnost proizvodnega asortimana izdelkov. Povečani obseg, zlasti pa izbor izdelkov in dosežena kvaliteta, sta bila pogoj, da je Brest kmalu po letu 1960 postal pomemben izvoznik, z velikim deležem izvoza zelo kvalitetnega pohištva. Nad 55 odstotkov vse prodaje je šlo v izvoz, največ v Združene države Amerike in zahodno Evropo, nekaj pa tudi v Sovjetsko zvezo. Tako so na Brest postale pozornosti tudi vladne in bančne institucije, ki so takšni Brestovi usmeritvi nudile učinkovito pomoč.

To obdobje pomeni epopejo o preobrazbi naše občine iz čisto agrarnega v industrijsko področje. Uspelo je zaježiti plaz razslojevanja kmečkega prebivalstva.

Strategija in taktika Bresta sta se kristalizirali v samem njegovem burnem razvoju. Temeljni cilj je postal najzahtevnejše pohištvo za opremo vseh bivalnih prostorov. V tem smislu so se tudi specializirale posamezne tovarne — od elementov, rezanega lesa in plošč do masivnega in furniranega pohištva. Za vodilo nam je bila izredna kvaliteta pohištva skandinavskih in nekaterih srednjeevropskih držav ter tržna zahtevnost ZDA. Tej strategiji so se prilagajale oblika in vsebina proizvodnih programov in tehnologije, zlasti pa organizacija in kvaliteta dela, še posebej pa delovanje strokovnih služb.

Zaradi uspešne organiziranosti izvozne poslovne usmeritve in dosežkov, zlasti pa s takšno strokovno obliko in vsebino, je bila Brestu kot prvemu dodeljena Kraigherjeva nagrada s posebnim poudarkom na dosežkih strokovnega kadra, tehnologije in izvoza. Na osnovi doseženih rezultatov pa je bil Brest uvrščen v program zahtevkov za kredite pri Mednarodni banki za razvoj v Washingtonu.

Izvedenci te banke so temeljito analizirali stanje v Brestu, zlasti organizacijo dela, raven tehnologije, poslovne rezultate, še posebej pa organizacijo in kvaliteto vodstvene strukture. Na osnovi ugotovitev je Mednarodna banka dodelila celo več deviznega kredita kot je bilo zaproseno. S kreditom so bile modernizirane vse pohištvene kapacitete v Brestu do takšne stopnje, da je bil Brest na testu omenjenih mednarodnih strokovnjakov uvrščen med deseterico evropskih podjetij pohištva.

Vedeti je treba, da zahteva proizvodnja pohištva visoko razvito kulturo idejnih kreatorjev, okretnih in domiselnih projektantov, osveščenih in pazljivih proizvajalcev — delavcev in aktivnih krmilarjev sodobnih sistemov s pomočjo mehanografije.

Nesporno je tudi danes, da večje delovne organizacije ni moč obvladovati brez treh temeljnih funkcionalnih organizmov: tehnološko-razvojnega, marketinga in mehanografije — avtomatske obdelave podatkov in informacij.

Imeli smo organizirano močno razvojno skupino izkušenih inženirjev različnih profilov, ki je strokovno pokrivala vso raznovrstno tehnologijo na področju enostavne in razširjene reprodukcije. Ta skupina je bila delovno povezana tudi s tovrstnimi inštituti v tujini.

V letu 1968 smo organizirali tudi marketing za programsko in tržno usmerjenost pohištvene proizvodnje doma in na tujem. Stevilno skupino strokovnih delavcev je uvažal znanstveni sodelavec UNESCA. Pri tem delu je šlo za dokaj zapletena vprašanja; na primer sistematični večstranski študij stanja in razvoja okusa porabnikov pohištva, kar je temeljni element za oblikovanje, uporabno funkcionalnost, kvaliteto in proizvodnjo pohištva.

Omenjeni znanstveni sodelavec je bil z razvojem naših kadrov zelo zadovoljen in je velika škoda, da je ta organizem že po letu 1971 praktično razpadel.

K modernemu poslovanju obvezno spada tudi mehanografija. To je sistem avtomatske obdelave podatkov in nepogrešljiv organizem za celovito krmiljenje proizvodnje z ekonomiko in trženjem vred. Čeprav je bila takrat prisotna finančna izčrpanost zaradi naložb v proizvodne zmogljivosti, je dobavitelj — firma IBM, ko je temeljito preanalizirala strukturo, kvaliteto in programsko zasnovo Bresta z vodstvenim kadrom vred, dala tako ugodno ponudbo, da je bila povsem sprejemljiva.

Žal danes mehanografija na Brestu v glavnem obračunava sprotne statistične kategorije. IBM je v letu 1967 po testnem izboru vzgajala več kot leto dni posebno delovno skupino Brestovih kadrov za obvladovanje računalnika. Res je škoda, da se je ta kader porazgubil na druga, manj pomembna delovna mesta.

Program modernizacije, ki je bil oblikovan v letih 1968—69, je vseboval poleg furniranega pohištva tudi masivno pohištvo na

stari ali novi lokaciji, modernizacijo stare Iverke, žagalnico in izgradnjo centralne krojilnice na Marofu; tapetništvo — vendar le kot oddelek za tapetiranje lesnih finalnih proizvodov. V tem programu so bile zajete tudi kotlovnice.

Po letu 1970 je Brest začel usmerjati naložbe skoraj izključno za razvoj primarne proizvodnje; nove tovarne ivernih plošč, pa zatem žagarije in še proizvodnje negorljivih plošč. Takšna strateška smer razvoja, pa tudi obvladovanje proizvodnje seveda ne rabi takšnih strokovnih inštitucij kot Brestova smer do leta 1970. Takšna proizvodna usmeritev je značilna po tem, da gre za relativno velike naložbe z več ali manj avtomatizirano proizvodnjo polizdelkov, z malo zaposlenimi. Najvažnejše pri tem pa je, da ta proizvodnja skoraj nima kulture proizvodnje.

Proizvodna kultura se začne pri izrabi polizdelkov v finalni proizvod, kultura dela torej, ki je v celoti ne more prevzeti noben avtomat. In ker nima te kvalitetne značilnosti, ni konkurenčno podvržena po kriterijih kulturne kvalitete, pač pa le po standardu in cenovniku proizvodnih stroškov. V tej primerjalni konfrontaciji pa vse kaže, da bomo vlekli krajši konec, saj nam v Sloveniji že kronično primanjkuje lesnih surovin. Vlekle bodo tovrstne fabrikacije v osrednjih delih države, kjer so še nenačete gozdne zaloge in kjer je cenejša delovna sila.

brest 35 let

Nesporno dejstvo je, da so tržni pritiski in nasičenost trga s pohištvom in če je Brest iz teh razmer iskal lažnejši izhod, potem je takšna usmeritev perspektivno gotovo zelo vprašljiva. Proizvodnja pohištva je resnično vse bolj zahtevna, kar je normalno, saj kultura potrošnika stalno raste. Vendar tega ne moremo uporabiti kot vzrok za umik v enostavno proizvodnjo, ker so pri njej možnosti za zasičenost tržišča neprimerno bližje in hujše. Menim, da je nujno treba takšno razvojno smer podvreči objektivni kritični analizi in oceni.

Po veliki rekonstrukciji pohištvenih kapacitet v letu 1969 ni bilo v pohištvene kapacitete Bresta investiranega kaj posebnega. Kaj to pomeni, bomo razumeli, če se spomnimo, da je že pred petnajstimi leti veljala norma, da pohištvena strojna oprema zastara v okviru petih letih, danes pa je ta rok gotovo že krajši. To se lahko ugotovi tudi na primeru Masive Martinjak, ki je v tem času tako zaostala, da najbrž le tehnična rekonstrukcija ne pride več v poštev. Kakšen izhod je tu možen, je veliko vprašanje, zlasti ker stabilizacija zmanjšuje možnost novogradnje.

Ob tem pa je celo slišati mnenja, da je lesna in pohištvena industrija takšna panoga oziroma dejavnost, ki je primerna za šele razvijajočo se družbo, da so to pri nas sedaj hiperkapacitete, da ta fabrikacija ni več donosna in kot taka družbeno vse manj zanimiva.

Če bi se pohištvena kapaciteta od leta 1970 dalje dopolnjevala skladno z razvijajočo se moderno

Obnavljanje cerkniške tovarne pohištva po požaru leta 1959

tehnologijo in primerno organizacijo produktivnosti, bi bilo danes za isto vrednost proizvodnje potrebnih komaj še dobra polovica sedanjih delavcev oziroma bi se za tolikšno vrednost ovrednotila proizvodnja. Razumljivo, da bi bil skladno s tem tudi ekonomski rezultat neprimerno boljši. To je dokazljivo.

Če se že omenja Martinjak, se nujno postavlja vprašanje, zakaj pa tako dinamična prosperiteta npr. Stola Kamnik, LIP-a Radomlje, pa Lipe Ajdovščina in tudi drugih z enako proizvodno usmeritvijo — proizvodnja masivnega pohištva. Ista ugotovitev velja tudi za ploskovno pohištvo. Zakaj o tem sploh ne razmišljajo delovni kolektivi Mebla, Marlesa in še več drugih. Zakaj imajo ti delovni kolektivi odprto perspektivo? Zato, ker se gibljejo po poti, ki jo terja današnji in jutrišnji čas, po metodah, ki so ustaljene

Velja omeniti še samoupravno organiziranost kot sistem, ki je edino prilagodljiv za kulturnega proizvajalca in ki vsebuje ne le materialne, temveč tudi psihološke spodbude. To spoznanje se je začelo pretvarjati v praktično organiziranost že okrog leta 1968. Že takrat so se oblikovale poslovne enote s pristojnostmi, ki so se pretežno le formalno dopolnile z zakonom o združenem delu.

Štirje fenomeni pa so bili takrat nekoliko drugače poudarjeni kot danes, in sicer:

- a) razumsko in fizično delo morata biti drug drugemu pogoj;
- b) da ne odgovarjajo vsi za vse kot se to danes razumeva, temveč je vsakdo konkretno odgovarjal za svoje delo skladno z jasno oblikovanimi dolžnostmi delovnega mesta;
- c) da je enotnost v delovni organizaciji pogojena z obvezujočimi sklepi kot rezultat, namesto sedanjih »priporočilk«, ki se jih največkrat mnogi ne držijo;
- d) za neopravičeno in neodgovorno delo so bile sankcije neizbežne za vsakogar, namesto današnje »vseodpustljivosti«.

In končno, delovna organizacija se je samoiniciativno oblikovala v poslovne enote z namenom, da bi skozi samostojno gospodarjenje poslovnih enot dosegli še večjo izrabo pogojev gospodarjenja. Istočasno pa je ostala zavestno integrirana v delovno organizacijo za premagovanje skupnih in širših vprašanj celotnega kolektiva Bresta.

Za zaključek še to. Vzroki za težavnejši položaj, zlasti finalne proizvodnje pohištva po letu 1970, so nastajali tudi kot rezultat splošne nedoslednosti pri izvajanju družbene ekonomske politike, ki je povzročala neskladja v proizvodnih procesih. Pomanjkljiva doslednost se je najbolj odražala v neodločnosti družbene politike ravno pri uvozu (neomejenost), zlasti pa pri izvozu (nestimulativnost). Inflacijski ciklusi so tržnost finalne proizvodnje usmerjali pretežno na domači trg, s čimer je bila oslABLJENA fronta blagovne menjave z razvitem svetom. Ob vsem tem pa domači trg ni bil sposoben porabiti tako širokega asortimana finalne proizvodnje.

Nastajajoči položaj nas je neusmiljeno prisilil k stremnitvi v našem gospodarskem obnašanju, kar vztrajno zahteva prav v tem času zveza komunistov in to z dolgoročno usmeritvijo. Pri tem gre tudi za popolnoma drugačen odnos do uvoza in posebno do izvoza, zlasti na področju konvertilnih gospodarstev.

Prav nobenega dvoma ni, da je začeti proces preobraževanja kvalitete našega celotnega družbenega gospodarstva trajna usmeritev in prav v tem bodo našli plodna tla vsi tisti realno tržni perspektivni elementi poslovne politike, ki so že bili prisotni v pretekli gospodarski usmeritvi Bresta.

Nesporno vsi mi tej partijski usmeritvi sledimo z vso miselnostjo in čustveno zagnanostjo.

Vprašanja, nanizana v tem stavku so nedvomno življenjskega pomena za celotni kolektiv danes, zlasti pa za dolgo perspektivo. Zato je nujno, da se temeljito pretehta sedanji položaj, predvsem pa prihodnje usmeritve.

Jože Lesar

BREST OKROG POVPREČJA PANOG

GOSPODARJENJE V LESNI INDUSTRIJI V PRETEKLEM DESETLETJU

Primerjave gospodarjenja v lesni industriji po vsakem periodičnem obračunu so postale že skoro stalni prispevek v Brestovem obzorniku.

Ker pa v oktobru praznujemo 35-letnico ustanovitve našega podjetja, bomo tokrat skušali prispevati suho oceno poslovanja v preteklem desetletju.

Pri analizi smo uporabljali podatke, ki jih izdaja splošno združenje lesarstva Slovenije. Čeprav so rezultati gospodarjenja v posameznih letih precej vprašljivi, saj so bili odvisni od različnih trenutnih gospodarskih in negospodarskih vplivov, pa nam večletna primerjava s povprečjem slovenske lesne industrije vseeno ustvari dokaj realno sliko gospodarjenja. Poleg samega povprečja pa je seveda zanimiva tudi groba ocena ostalih pomembnih proizvodilcev pohištva, kot so Meblo, Alples in Marles.

Čeprav bi bilo potrebno za podrobnejšo oceno pretehtati poslovanje na osnovi kazalcev produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti, pa bomo zaradi omejenega prostora podali grobo primerjavo samo za tri najvažnejše kazalce in sicer dohodek na zaposlenega, akumulacijo na zaposlenega in povprečni mesečni neto osebni dohodek. Ker bomo vse primerjave opravili na povprečje panoge po posameznih letih, je s tem v veliki meri odstranjen vpliv inflacije, pa tudi drugih administrativnih ukrepov, ki so spreminjali kategorijo dohodka in akumulacije.

Kot najpomembnejši kazalec smo izbrali dohodek na delavca. Na krajši rok je ta precej odvisen od različnih gospodarskih in negospodarskih vplivov, na daljši rok pa nam ob odstranitvi teh vplivov poda dokaj realno sliko

družbene produktivnosti, saj je odvisen od proizvodnega dela, prodajne politike in poslovnih ter investicijskih odločitev.

Za našo delovno organizacijo bi lahko rekli, da je v preteklem desetletju dosegala neko povprečno družbeno produktivnost, saj je dohodek na delavca le malo nihal v pozitivnem ali negativnem smislu od povprečja. Največji odkloni so bili v začetku sedemdesetih let in so znašali plus ali minus deset odstotkov.

Podobne rezultate kot Brest je dosegel tudi Marles, s tem, da so nihanja pri tej delovni organizaciji nekoliko večja. Za Meblo lahko rečemo, da je dosegal nadpovprečno družbeno produktivnost predvsem v prvi polovici sedemdesetih let, saj je dohodek na zaposlenega višji od povprečja panoge za 30 do 50 odstotkov. V drugi polovici analiziranega obdobja pa mu je dohodek na zaposlenega primerjalno s povprečjem stalno upadal, tako da sedaj le malo presega povprečje panoge.

Poseben pojav pa v tem obdobju predstavlja Alples, saj se je od sorazmerno slabo uspešnega proizvajalca z nizkimi dohodki na zaposlenega povzpela v letih 1975 in 1976 med najbolj uspešne proizvajalce pohištva. Dohodek na zaposlenega je v drugi polovici desetletja presegel povprečje panoge tudi do 60 odstotkov.

V tesni povezanosti z dohodkom je tudi akumulacija na zaposlenega. Višji dohodek ustvarja ob nespremenjenih ostalih obveznostih tudi večje možnosti za povečanje akumulacije. Za ta kazalec lahko rečemo, da se je v teh letih precej spreminjal, saj se je spreminjal tudi pojem akumulacije in sicer od podjetniške akumulacije v začetku desetletja, ki je vsebovala ostanek dohodka in amortizacijo, pa do sedanjega pojma akumulacije, ki obsega poslovni sklad, rezervni sklad in pospešeno amortizacijo.

Akumulacija na delavca nam za našo delovno organizacijo kaže na nekoliko slabše rezultate, saj je bil kazalec v tem obdobju pretežno pod povprečjem panoge. Odstopanja v posameznih letih pa so bila v negativnem smislu tudi do 25 odstotkov.

Delovna organizacija Meblo je dosegala nadpovprečno akumulacijo predvsem v prvi polovici desetletja. Z relativnim upadanjem dohodka pa se je tudi delež za akumulacijo zniževal, tako da sedaj ne dosega niti povprečja panoge.

Tako kot pri dohodku je tudi za akumulacijo v Alplesu značilno, da je bila v prvi polovici sedemdesetih let zelo nizka, v drugi polovici obdobja pa je akumulacija zelo porasla, kar kaže na uspešno poslovanje. V letih 1980 in 1981 pa je akumulacija zopet padla in komaj še dosegla povprečje panoge.

Za delovno organizacijo Marles pa lahko rečemo, da je akumulacija v tem obdobju precej nihala, vendar je v povprečju nekoliko višja od akumulacije v našem kolektivu.

Tako kot akumulacija so tudi osebni dohodki močno odvisni od dohodka. Višji dohodek dovolju-

Delo pri rezkanju (TOZD Pohištvo)

je tudi višje osebne dohodke. Razen od dohodka pa so osebni dohodki odvisni tudi od politike pri delitvi dohodka. Večja akumulacija pomeni ob nespremenjenih drugih pogojih tudi manj sredstev za osebne dohodke.

V lesni industriji so osebni dohodki v preteklem desetletju narasčali po povprečni letni stopnji 21,6 odstotka.

V naši delovni organizaciji so bili povprečni osebni dohodki na zaposlenega v prvi polovici preteklega desetletja nekoliko nad povprečjem panoge, v drugi polovici pa so nekoliko padli in so sedaj nekaj malega pod povprečjem panoge.

Nekoliko višji osebni dohodki kot pri nas so bili v Meblu, vendar je tudi tu opaziti proti koncu desetletja upadanje osebni dohodkov v primerjavi s povprečjem panoge.

Za Alples je tudi pri osebnih dohodkih značilen visok dvig v letih 1976—1980, medtem ko so bili v prvi polovici desetletja

osebni dohodki precej pod povprečjem panoge.

V delovni organizaciji Marles pa so bili osebni dohodki v povprečju nekoliko nižji kot v naši delovni organizaciji. Iz vseh treh kazalcev je videti, da je naša delovna organizacija dosegla v preteklem desetletju povprečne poslovne rezultate in takšno gibanje se nadaljuje tudi v novem desetletju. Podobne rezultate je v tem obdobju dosegal tudi Marles.

Delovni organizaciji Meblo in Alples sta v preteklem obdobju dosegali nadpovprečne rezultate. V letih 1980 in 1981 pa so se uspehi znižali, tako da bistveno ne odstopata niti od povprečja panoge niti od naše delovne organizacije.

Ugotovimo lahko, da so vodilno vlogo v lesni industriji glede na poslovno uspešnost prevzele manjše delovne organizacije, ki se uspešneje prilagajajo trgu, ali pa proizvajajo pohištvo za takšne potrošnike, kjer je konkurenca precej manjša kot pa pri standardnem pohištvi. J. Korošec

SOUSTVARJALI SO BREST

Odločili smo se, da v tej številki kar najbolj neposredno pokramljamo z nekaterimi našimi nekdanjimi in sedanjimi sodelavci, z ljudmi, ki so skoraj vse življenje, svoja najbolj ustvarjalna leta darovali Brestu in rasli z njim.

Težko jih je bilo izbrati, saj se je v Brestu strnilo toliko različnih življenjskih usod, toliko različnih iskanj, prizadevanj, doživljanj...

Upamo, da nam je vendarle uspelo ujeti vsaj delček mnenj in spominov, ki so vtikani v Brestovo preteklost in sedanjost.

Razgovore so pripravili naši sodelavci V. Jerič, J. Klančar, S. Knap, B. Levec, F. Mlakar, J. Opeka in V. Šega.

Dušan TROTOVŠEK — dolgoletni Brestovec na pomembnih delovnih mestih; sedaj upokojenec v Ljubljani.

Prav sedaj mineva deset let, odkar sem po dvaindvajsetih letih odšel od vas. Preveč je bilo moje delo povezano in vtikano v dogajanja na Brestu, da bi mogel pozabiti. Nasprotno, z njim sem v mislih od dne, ko sem ga zapustil, pa do danes. Vesel sem bil

vsakega vašega uspeha, ki je bil dosežen v preteklem desetletju. Ponosen sem, da sem bil Brestovec, del velike družine delovnih ljudi, ki smo kot eden znali skozi odpovedovanje premagati še tako velike težave, zlasti če je šlo za razvoj podjetja ali celotne Notranjske.

V zadnjem času, še zlasti zadnje dni, na veliko razpravljamo o nujnosti čim večjega izvoza. Brest je že zelo zgodaj prodrl na svetovni trg in ve, kako težka, dolga in odgovorna je pot, če hoče postati v svetu priznan proizvajalec.

Prav izvozna usmeritev je vse skozi dajala ton proizvodnemu programu tovarnam v Cerknici, Martinjaku in v Starem trgu. Ni potrebno naštevati teh izdelkov; nekateri so v proizvodnem programu še danes, tako ali drugače dopolnjeni. Kultura stanovanjske opreme se je tako prenašala tudi na domače tržišče.

Poliestrske lake smo uporabili za površinsko obdelavo izdelkov še 1956. leta, prvi v Jugoslaviji. Zakaj? Tuji kupec je pač zahteval izdelek z novo površino. Takšnih zahtevkov je bilo iz leta v leto več, saj je neprestano rasla zahteva po uporabi vse bolj kvalitetnih površinskih materialov, okovja in embalaže.

Kar pogledimo kvaliteto površinske obdelave pohištva okrog nas. Če je Brestovo, potem je tudi dvajset in več let odlično prestalo. To trdim sam in še veliko poznavalcev Brestovega pohištva. Ali niso nova naročila proizvodnje za izvoz in dober glas o kvaliteti največje priznanje prehojenih poti?

Tedaj je izvoz postajal vse težji predvsem zato, ker so stroški proizvodnje rasli hitreje kot je bilo mogoče dvigati izvozne cene. To je bilo pred desetletjem. Ali ni nekaj podobnega tudi sedaj?

Pridružujem se čestitkam k 35. obletnici ustanovitve Bresta trdno prepričan, da bo Brest sedaj postavljene cilje tudi v prihodnje znal doseči s sebi značilno trmasto voljo.

Čestitam tudi k 15. obletnici izhajanja Brestovega obzornika!

Jože HREN — Skupne dejavnosti

Težko je postaviti kakšno novo vprašanje človeku, ki je že 35 let s svojim življenjem in delom vpet v dogajanja na Brestu, ki ga pozna od vsega njegovega začetka, ki je z njim doživljal vzpone in padce, številne lepe, pa tudi hude trenutke.

Govorim o **Jožetu Hrenu**, dolgoletnem Brestovcu, družbenopolitičnem delavcu, izkušenem človeku, ki je rasel vzporedno z rastjo Bresta.

O tem, kako je doživljal njegov razvoj pravi:

»Zaposlil sem se 5. julija 1947. leta v Martinjaku, kjer sta bili takrat žaga in zabojsarna. Tedaj so bile izredno skromne razmere, malo jih je bilo zaposlenih. Bila so potrebna ogromna odrekovanja, da so bili ustvarjeni osnovni po-

goji za delo in kasnejši razvoj. Delovna prizadevanja so bila takrat izredna, iz dneva v dan smo skušali dosegati plane. V ljudeh sta bili, danes gledano, neverjetna zagnanost in volja. Dobivali pa smo le moralno spodbudo — javno pohvalo.

Po letu 1950 so se razmere spreminjale; rasle so želje in z njimi nova tovarna, ki je lahko omogočila večjo zaposlenost. Takrat se je dosti gradilo iz lastnih sredstev, z lastnim delom.

Tedanjim delavcem gre velika zahvala za njihovo zagnanost in pripravnost, za neštete udarniške ure, ki niso poznale nedelj, praznikov, vikendov...

Kadrovska sestava je bila zelo slaba. Z rastjo tovarne so rasli tudi ljudje. Treba se je bilo stalno izobraževati za naloge, ki so bile iz dneva v dan večje. Če primerjam izobrazbeno raven leta 1947 in danes, lahko ugotovim,

da je prav znanje pogoj za uspeh in razvoj.

Leta 1950 je bil ustanovljen prvi delavski svet, kasneje, v prizadevanjih za decentralizacijo pa tudi obratni delavski sveti. Prav to je bila vzpodbuda, da so se ljudje vključevali v gospodarska dogajanja in postajali velika pomoč strokovnim službam.

Pokazala se je tudi nujnost, da se pojavimo na zunanjem tržišču, da tako preizkušamo sami sebe, svoje znanje in sposobnosti. Z izkušnjami je rasla tudi kvaliteta.

— Najtežja obdobja v vašem delu?

»Leta, ko sta bila dva požara, ko smo znova pričnili iz nič, ko smo se borili z novo, zahtevno tehnologijo, ki ji strokovno nismo bili kos, ko smo imeli izredno veliko fluktuacijo, saj se je včasih menjala tudi tretjina vseh delavcev. Vsako od teh dogajanj je zahtevalo dodatno znanje, nove izkušnje. Za izobraževanje ob delu so bila potrebna številna odrekovanja in priznati moram, da za družino skoraj ni bilo časa.

Ugotavljam, da je bilo v zadnjem času vse preveč lagodnosti, vse manj smo bili pripravljeni žrtvovati svoj prosti čas naj si bo za službene ali splošne družbene interese.

Delovna vnaša v zadnjem času sicer raste, dvomim pa, da bomo kdaj dosegli zagnanost kot je bila na primer leta 1947, ko smo bili gospodarsko šibki in je bila motivacija mnogo močnejša.

Ob tako visokih strokovnih možnostih kot jih imamo danes, delovni elan ne bi smel biti vprašanje.

— Kako gledate v prihodnost? »Prihodnost gledamo vse preveč črno. Ob programih, ki smo (Nadaljevanje na 5. strani)

SOUSTVARJALI SO BREST

(Nadaljevanje s 4. strani)

si jih postavili v zoženih pogojih gospodarjenja, se moramo ne le obdržati, pač pa tudi napredovati, seveda, če bo vsakdo opravil tisto, kar mora in zna. V mladih strokovnjakih je ogromen kapital znanja, ki bi ga morali dopolnjevati z izkušnjami in zgledi starejših. Zgledovati bi se morali po drugih tovarnah doma in v svetu, slediti razvoju znanosti, biti prisotni pri pomembnih dogajanjih doma in v tujini in se z izkušnjami vračati nazaj.

Družbene in gospodarske razmere so takšne, da je le od nas odvisno, kako bomo živeli; motiviranost za večji dohodek je istočasno motivacija za večji osebni dohodek in hkrati boljši standard.

Doslej smo se vse preveč opirali na tujo pomoč. Bolj se moramo prepustiti trgu in si tam priboriti kar najbolj trdne poti. Vse bolj je potrebno sodelovanje, naj si bo to znotraj delovne organizacije, na področju regije in v sestavljeni organizaciji, pa tudi z vsemi poslovnimi partnerji — kupci in dobavitelji. Odprte in poštene povezave bi morale biti osnovna želja in motiv vseh naših stikov in delovanja.

Prijeten je razgovor z njim, še bolj njegova pripoved, zgodovina njegovih petintridesetih delovnih let. Kljub temu, da je njegovo delo zahtevno in strokovno, zna ostati človek, dojemljiv za vsakdanje težave, vsak trenutek pripravljen poslušati in pomagati.

Franc ŽNIDARŠIČ — TOZD Gaber Stari trg

— Jubilej Bresta je tudi tvoj jubilej, saj si član tega kolektiva že od njegovega začetka. Kako gledaš na prehojeno pot — na lepe in na težke trenutke dela v kolektivu?

»Ob podobnih priložnostih nam navadno pridejo na misel različne primerjave. Nimam namena oživljati vsega, kar je bilo že tolikokrat povedano, posebno kar zadeva delovne pogoje. Ja, včasih sem kar jezen, saj se pogosto obnašamo kot razvajena mularija. Če je pozimi v delovnih prostorih za kakšno stopinjo nižja temperatura kot v domači kuhinji, takoj zaženemo vik in krik,

sta nas obdajala z občutkom veselja in radosti. Silno smo cenili tudi najmanjši dosežek. Tudi tovarništvo je bilo večje, medsebojne zavisti nismo poznali.

— Znan si kot človek poštenih misli in dejanj. O čem se lahko pohvalno izraziš, kaj ti ni všeč in bi bilo po tvojem potrebno spremeniti?

»Pogosto mislimo, da bodo namesto nas vse opravili stroji. Tako mišljenje pa je dokaj čudno in zmotno. Za vsako delo je potreben dober stroj ter ob njem usposobljen in vesten delavec, ki tako rekoč drug drugega poznata. Le tako lahko pričakujemo kakovosten izdelek. Moti me tudi, da nekateri starejši delavci pogosto zabavljajo čez mlade, češ, da niso navajeni dela in podobno. Resda pridejo mladi v tovarno z različnimi delovnimi navadami in iz različnih okolij.

Starejši delavci pa imajo dolžnost in odgovornost, da jih vpletajo v delo, jim svetujejo in pomagajo. Prav v tem pa je naša napaka; mladega človeka pripijemo na delovno mesto, potem pa je bolj ali manj prepuščen sam sebi. Sicer pa so mladi, vsaj kolikor jih jaz poznam, dobri delavci, razen nekaj izjem, le bolj bi morali z njimi sodelovati.

— Kakšne so tvoje kritične misli o razvoju Bresta in v njegovi sestavi tudi o razvoju naše temeljne organizacije, posebno pa ob vse težjih pogojih dela?

»Mislim, da vsi skupaj nekoliko zaostajamo ter da nismo niti tehnološko niti kadrovsko dovolj pripravljeni na spremembe in na nove, ostrejšje zahteve dela. Da je to res, nam potrjujejo večje in manjše težave, do katerih prihaja ob sedanjih proizvodnji za izvoz. Krivdo za težave valimo drug na drugega, čeprav smo pri tem vsi soudeleženi. Ko pa teče razprava o ocenitvi del, smo vsi neizmerno sposobni; vendar pa se naša sposobnost kaže le v rezultatih dela. Tega se bomo vsakakor morali že enkrat zavedati.

Nisem črnogled, pa vendar mislim, da prihaja čas stremženja in s tem trdega in odgovornega dela vsakega posameznika. Samo to nam je porok za naš prihodnji razvoj.

— Pa tvoje želje?

»Nimam posebnih želja, razen želje, da bi si zagotovili delo še za naprej, sebi, pa tudi generaciji, ki že trka na vrata.

Rado UDOVIČ — skupne dejavnosti

Komaj sva našla nekaj prostih minut, da sva se lahko pogovorila, saj je neprestano v delu, včasih v tej, včasih v drugi temeljni organizaciji.

Zaposlen je od 1948. leta. Kot mlad fant je začel delati pri LIP, na žagi v Dolenji vasi. Kmalu je bil premeščen v Ilirsko Bistrico, kjer je ostal osem let.

»Nihče me ni vprašal, ali bi šel ali ne, kje bom stanoval, jedit... Vse se je rodilo z vrha, z glavnih direktij v Ljubljani.

Strokovnjakov takrat skoraj ni bilo, bili so v glavnem le priučeni delavci. Delali smo s predvojnimi stroji. Šele leta 1953 ali 1954 smo dobili prve kvalitetnejše stroje in smo začeli počasi stopati v korak z moderno evropsko tehnologijo. Do takrat smo delali zvečine ročno, na obrtniški način, z veliko vloženo energijo in časa. S takimi izdelki smo bili glede na vloženo delo sorazmerno dragi kljub izredno nizkim osebnim dohodkom.

Po letu 1955 smo prešli v polindustrijsko proizvodnjo. Mehanične delavnice so tedaj imele izredno pomembno vlogo, saj so številne preproste stroje in orodja izdelali doma in tako veliko pripomogli k vse bolj usklajeni proizvodnji.

Po letu 1950 smo dobili prve šolane tehnike. Tudi samoupravljanje je iz dneva v dan dobi-

valo večjo veljavo. Medtem ko smo prej brez pobud gledali le na to, da smo izpolnjevali in zadovoljili potrebe izvoza, se je z uvedbo delavskih svetov marsikaj spremenilo.

Vsak kolektiv je z novim članom pričel spreminjati razmere, se boriti za izboljšave, nove pridobitve, za boljšo tehnologijo. Delavec se je počutil svobodnega, neobremenjenega s prišlo, čutil je dolžnost, da delo kar najbolje opravi. Želje izboljšati in napredovati so bile edini kapital, iz katerega se je gradilo.

Trenutni položaj je res težaven, pa ne le za naše gospodarstvo. To so resni premiki v svetu sploh, to je odraz splošne krize, ki jo danes bolj ali manj doživlja ves svet. Mislim, da bi z malo več resnosti in delavnosti v nekaj letih spet zajadrili v boljše čase. Saj imamo veliko mladih, veliko strokovnjakov, ki jim po moje lahko zaupamo.

Življenjska pot Ivanki Žnidaršič je tesno povezana z BRESTOM.

Rodila se je 1935. leta v delavski družini. Že njen oče je delal v takratni tovarni v Martinjaku in tudi ona se je kot petnajstletno dekle 1951. leta zaposlila tam. Za življenjskega tovariša si je leta 1961 izbrala Brestovca, sedaj pa je tudi njen najstarejši sin že povezan z Brestom, letos sicer še kot štipendist.

»Ne morem se spomniti, kaj vse sem delala. Nikoli pa ne bom pozabila prvih dni na delu, bilo je oktobra 1951, ko sem zlagala deske in jih nosila do krojilnice. Pozneje sem sicer delala kot pomočnik pri tračni žagi, vendar pogoji niso bili veliko boljši. Delo je bilo težko, prostori odprti, brez vrat in oken, o ogrevanih prostorih se mam še sanjalo ni, odsesovalnih naprav še nismo poznali. Prostih sobot ni bilo, še ob nedeljah smo delali.

Živo mi je Ivanka tudi pripovedovala, kako si je malico prinašala v kanglici. Če jo primerjaš z današnjo prehrano, sploh ne veš, ali bi jo lahko imenovali malica. Omenila je tudi težke

čase ob požaru v Martinjaku ter pozneje v Cerknici in dela za obnovo tovarna.

»Ni nam bilo težko cele dneve prenašati beton, opeko in drugo, saj smo vedeli, da delamo za boljši jutri.

Najrazličnejša proizvodna dela je spoznala v živo, saj je delala v lakirnici — takrat so bili v delu obešalniki in ostala galanterija, v montaži na brušenju...

»Naloga, ki jih opravljam še danes, so mi bile zaupane leta 1961, ko sem začela kot medfazna kontrolorka, l. 1968 pa kot končna kontrolorka v novem oddelku tapetništva v Martinjaku. Naj omenim, da smo takrat, začetek je pač težak, dnevno stapecirali po tri klasične kavče, sicer poleg sedežev za stole. Danes, resda v drugačnih pogojih in načinih dela, pa jih dnevno odpremimo sto kosov in več.

Leta 1979 se je Ivanka skupaj z ostalimi člani tapetniškega oddelka preselila v nove prostore v Podskrajnik.

»Malo težko mi je bilo zapustiti martinjski kolektiv po sedemindvajsetih letih, vendar, če smo se odločili za novo tovarno, smo morali mi tja, ker tovarna brez delavcev, ki smo poznali to vrsto proizvodnje, ne bi mogla uspešno začeti obratovati.

V vseh teh letih je bila Ivanka večkrat članica delavskega sveta temeljne organizacije in tudi skupnega delavskega sveta. Za njen trud, prispevek k razvijanju samoupravnih odnosov, delovno vno in disciplino je Ivanka letos med tistimi, ki so predlagani za dodelitev državnega odlikovanja-medalje dela.

Tone LOVKO — TOZD MASIVA Martinjak

Razvoj takratnega LIP — Cerknica je zahteval čimveč kvalificiranih kadrov, ki bi pokrili vse večje potrebe v proizvodnji.

Tako je življenjska pot pripeljala na Brest tudi **Toneta Lovka**, ki se je leta 1951 prišel učiti za mizarja.

V spominih na preteklost se rad spominja težkih, vendar spodbudnih začetkov podjetja. Delali so v lesenih barakah, kjer je moral vsak delavec znati opravljati prav vsa dela. Šele z zgraditvijo zidanih prostorov so se izboljšali delovni pogoji, pa tudi zahtevnost izdelkov se je bistveno povečala. Tako so izdelovali že pisarniško pohištvo, stole in kuhinjske omare. Vse zahtevnejši program je narekoval tudi izdelavo tehnične dokumentacije, s čimer se je ukvarjal tudi Lovko. Kasneje je opravljal še najrazličnejša dela, vse do vodenja oddelka površinske obdelave.

Zaradi požara, ki je tovarno v Cerknici popolnoma opustošil, je bilo treba večino proizvodnje preusmeriti v druge obrate, v glavnem v Martinjak, obrat 2.

Tja je prišel delat tudi Tone, kjer je bil vodja oddelka površinske obdelave.

Zaradi zahtevnejšega in obsežnejšega programa so tudi v Martinjaku povečali tovarniške prostore, v katerih se je izdelovalo najrazličnejše stole, mizna podnožja, kasneje pa tudi oblažinjeno sedežno pohištvo.

Proizvodnja oblažjenega pohištva je tako napredovala, da so jo pred nekaj leti preselili v nove in moderne prostore v Podskrajnik.

O sedanjih dogajanjih na Brestu Tone meni, da vse hujša energetska kriza, politika kreditiranja, pa tudi naložbe ob nepravem času vplivajo na sedanje stanje.

Ljudje smo se navadili vse preveč nergati, z malo dela dobro živeti, kar pa ni prav. Če hočemo biti konkurenčni, smo prisiljeni prodajati cenejšje izdelke, roke dobave moramo skrajšati, skratka, vsi Brestovci moramo postati prizadevnejši.

Še nekaj je kar moti Toneta: odnos mladi — stari. Med njimi ni prave povezave, ampak nevidne barikade slabo vplivajo na vzdušje, na proizvodnjo, na produktivnost.

V prihodnje bo potrebno več pozornosti posvetiti tudi zaposlovanju mlajših, kajti nezaposlenost počasi, vendar vztrajno narašča.

Na koncu je poudaril še to, da je potrebno dati več priznanja tudi pionirjem Brestove izgradnje, ki so zaslužni za ves njegov razvoj.

Milka ROŽANC se je prvič zaposlila 18. oktobra 1947. leta na Lesno prodajni zadrugi Begunje. Njena prva zaposlitev je tako teden dni starejša od Bresta. V zadnjih petintridesetih letih je bilo v njeni delovni knjižici vpisanih sedem naslovov delovnih organizacij, čeprav je vseskozi delala na sedanjih lokaciji TOZD JELKA.

Ob 35-letnici je prav, da se spomnimo tudi takih, tih in marljivih delavcev kot je Milka. Vsa ta leta ni poznala besed kot so »ne morem, nočem«.

V razgovoru nam je povedala: »Zaposlila sem se leta 1947 v zabojarne Lesno prodajne zadruge v Begunjah. Baraka, v kateri smo zbijali zaboje, je bila vse prej kot primeren delovni pro-

stor. Velik preprih in neogrevani prostori, to je bila vsa udobnost. Večkrat smo bile ženske iz zabojarne razporejene tudi na žago, kjer smo odvažale žagan les in ga skladiščile v kope. Nihče ni spraševal, ali je to za žensko pretežko delo. Bila pa sem kljub temu zadovoljna.

Moje veselje pa je bilo skaljeno decembra leta 1950, ko nam je direktor sporočil, da ni dela in smo morali oditi domov. Na ponovno zaposlitev sem čakala do leta 1955.

Tega leta je bila ustanovljena današnja JELKA kot samostojno podjetje. Takrat se je tudi število zaposlenih precej povečalo. Gradili smo proizvodne hale in kupovali stroje. Prostovoljno delo je (Konec na 6. strani)

da nas zebe. Ali pa obratno — ob vročih dneh bi nekateri radi prebili delovni čas kar z pultom s kisko vodo. No, kaj bo to le mi mogre.

Ko tako razmišljam o našem življenju in delu, ne morem mimo časov, ko so nas nekateri odločujoči ljudje hoteli po vsej sili izbrisati kot lesno tovarno. Govorili so celo o idealnih pogojih za nekakšno farmo v naših, s toliko odrekanja in žulji naših delavcev zgrajenih delovnih prostorih. To so bili neprijetni časi, delali smo v veliki negotovosti, saj so nam stalno metali polena od noge. Na srečo je kolektiv ostal enoten in trden v svojih odločitvah.

Med težkimi trenutki pa so bili tudi prijetni. Vsak nov meter strehe nad glavo, vsak nov stroj

SOUSTVARJALI SO BREST

(Nadaljevanje s 5. strani)

bilo zelo pogosto. Odrekli smo se iz leta v leto. Zgradimo še to halo in kupimo še nekaj strojev, da nam bo jutri bolje, so bile besede, ki so se ponavljale iz leta v leto.

In resnično nam je danes mnogo bolje. Boljši delovni pogoji, malice, večji zaslužek in še različne ugodnosti so tisto, česar mlajši delavci pogosto ne vidijo. Poleg same izgradnje pa smo se tudi večkrat združevali. Združili smo se s Kovinoservisom in kasneje razšli. Nato je prišla združitev s Slovenijalesom in nazadnje z Brestom.

S sodelavci sem se vedno dobro razumela. Še vedno zelo rada delam in niti malo se nisem naveličala. Odnosi s sodelavci so zelo dobri in vsak dan z veseljem pridem na delo. Sem zdrava in si želim še delati.

Ob jubileju si želim, da bi se Brest čimprej izkopal iz težav. Predvsem pa si želim, da bi bilo za vse delavce dovolj dela. Če bo delo in če ga bomo vsi vestno opravljali, potem ni bojazni, da bomo tudi to krizo ugnali kot smo že marsikatero.

Franč KLANJC — TOZD Po-
hištvo Cerknica

Ko praznujemo 35. obletnico ustanovitve podjetja, z veseljem ugotavljamo, da smo v teh letih zgradili Brest, ki se uvršča med vodilne proizvajalce pohištva.

Naše podjetje je raslo in se razvijalo na trdnih željah delavcev, da si čimprej ustvarijo takšne življenjske pogoje, ki bodo zagotavljali boljši življenjski standard in večjo socialno varnost.

Mlajši delavci bi se morali zavedati, da je ta pridobitev posledica velike zagnanosti povojne generacije, ki je z navdušenjem obnavljala domovino, porušeno med revolucijo in bojem.

Mlajšim delavcem bi rad povedal, da so bile v letih razvoja podjetja velike težave zlasti na področju strokovnosti. Nismo imeli šolanih ljudi; vsi smo se učili, delovne izkušnje pa so rasle ob praktičnem delu. Prav te delovne izkušnje pa še danes pomenijo kapital mlajšim delavcem, ki prihajajo iz šol in ki prevzemajo svoje naloge. Pri delu lahko uporabljajo izkušnje starejših delavcev, kar jim omogoča, da hitreje obvladujejo tehnologijo in jo uvajajo na zahtevnejšo stopnjo.

Z razvojem in napredkom smo postali bogatejši; pridobivali smo delovne izkušnje in rasli v delavski razred, temu primerno pa se je razvijalo tudi samoupravljanje. Sedanje težave, ki nas pestijo, so po eni strani posledica prejšnjih ambicioznih naložb, po drugi strani pa so odraz splošnega gospodarskega položaja doma in v svetu.

Ob tem pa ugotavljam, da nimamo študijsko izdelanega razvojnega koncepta. Najbrž zaradi tega trošimo velika sredstva za vzdrževanje zgradb, strojev in naprav, ki bi jih lahko porabili za nabavo modernejših strojev oziroma za uvajanje višje stopnje tehnologije.

Res je, da se je vzporedno z razvojem Bresta spreminjala tudi podoba naselij, zlasti Cerknice. Zaostajamo pa pri izgradnji infrastrukture (turizem, obrtniška dejavnost in podobno). Odgovorni ljudje v občini na tem področju niso napravili vsega.

Kljub vsemu pa menim, da se naš kolektiv trdno zaveda, da je napredek odvisen od skupnega in prizadevnega dela.

Jakob BARAGA — TOZD Ma-
siva Martinjak

Za **Jakoba Barago** lahko rečemo, da je Brestovec že od ustanovitve podjetja.

Je eden izmed pionirjev razvoja LIP, ki je nastal po gospodarski reformi — nacionalizaciji podjetij v letu 1947.

V takratni žagarski obrat PRE-MRLA je prišel delat že pred vojno, po koncu vojne pa se je spet zaposlil v istem obratu, kjer je tudi dočkal ustanovitev LIP Cerknica — OBRAT 2 v Martinjaku.

Spomini nazaj kažejo na skromen začetek žagarstva — razlagovanje hlodovine ter izdelavo najrazličnejših zabojev. Šele po požaru leta 1954 so začeli takratni obrat 2 v Martinjaku prenavljati ter intenzivneje razvijati. Vedno bolj zahtevni izdelki so zahtevali tudi boljše strojno opremljenost, pa tudi ureditev posameznih objektov, ki so jih postopoma dograjevali.

Za razvoj podjetja je bilo potrebno veliko trdega dela, samoopovedovanja ter discipline, ki je takrat ni manjkalo. »Lahko rečem, da bi bile vse te osebne vrline delavcev potrebne tudi sedaj, ko splošna gospodarska kriza ogroža poslovanje naših temeljnih organizacij.

Z večjo zagnanostjo, delovno vneto, pa tudi s političnim delom bi lažje prebrskali težave, v katerih smo. Sedaj, ko opazujem dogajanja na Brestu kot upokojenec, mislim, da bo morala k boljši konkurenčni sposobnosti na tržišču odločujoči delež prispevati tudi modernizacija tehnološke opreme, kar naj bi zmanjšalo proizvodne stroške in ceno izdelka.

Na koncu želim vsemu delovnemu kolektivu Bresta še veliko delovnih uspehov.

Milka KRANJEC — TOZD Po-
hištvo Cerknica

Če naj povem, kakšna razlika je med današnjim delom in tistim, s katerim sem začela v tovarni, lahko zatrdim, da je velika. Tovarna je ogrevana, fizičnega dela je dosti manj, saj ročnega dela skoraj ni več. Sedaj večinoma delamo vse strojno.

Postali smo bogatejši, narasel je naš življenjski standard. Naj povem, da sem ob nastopu dela najela posojilo, da sem si kupila kolo. Stanovanjska vprašanja so skoraj rešena; na področju Cerknice so z razvojem Bresta nastala cela naselja (Sinja gorica, Pod Slivnico, Videm). Varstvo otrok imajo sedaj delavke urejeno, nočno delo žensk je odpravljeno, imamo obratno ambulanto — svojega zdravnika in zobozdravnika. Vsega tega v prejšnjih letih ni bilo. Z razvojem podjetja je rasla tudi skrb za človeka, za humane pogoje dela.

Ob sedanjih gospodarskih težavah razmišljam o tem, da so naši proizvodni programi predragi za tržišče. Morali bi imeti tudi takšne programe, ki bi bili cenejši in dostopni vsakomur.

Glede odločanja delavcev pri gospodarjenju menim, da nam je dana možnost za odločanje, saj imamo razvit sistem samoupravljanja, v katerega je vključenih veliko delavcev. Kolektiv je dobro informiran, saj imamo tudi ta sistem v temeljni organizaciji in v Brestu razvit in delavci vemo, kje najdemo lahko to ali ono informacijo. Za nas je najbolj priročen vir informacij oglasna deska, kjer so razobešeni zapisniki sej samoupravnih organov oziroma sklepi, ki jih le-ti sprejmejo.

Tudi medsebojni odnosi v temeljni organizaciji so dovolj dobri, tako da delavci ne motijo pri izpolnjevanju delovnih dolžnosti.

Bomo dobili nove počitniške prikolicice?

Konferenca Brestovih osnovnih organizacij sindikata je na svojem nedavnem sestanku med drugim razpravljala tudi o letošnjem letovanju Brestovih delavcev. Kaže, da je zanimanje za tovrstno obliko letovanja precejšnje in bi bilo potrebno takšna letovanja še naprej organizirati. Za ilustracijo le nekaj letošnjih podatkov.

Sedaj imamo 21 prikolic, v katerih je letovalo okrog 300 delavcev. Številka ni natančna, saj so bile 204 prijave, upoštevati pa moramo, da sta pri nas zaposlena dva ali celo več družinskih članov. Da bi zadostili želji po daljšem, vsaj desetdnevnem letovanju, bi ob enakem številu prijav potrebovali še več dodatnih prikolic. Glede na zanimanje sindikat predlaga nabavo še de-

setih prikolic, s katerimi bi zadovoljili trenutne potrebe.

Pogovori z IMV iz Novega mesta že potekajo in če ne bo dodatnih ovir, bomo prihodnje leto imeli več priložnosti za počitek, kopanje in sončenje.

V. Šega

Prijateljsko srečanje ob Brestovem jubileju

v znamenju

35

Iskali smo družino — Brestovo seveda — ki bi bila v znamenju naše simbolične številke 35. Da smo se odločili ravno za družino TAVČAR, prav gotovo ni naključje, saj se v kadrovske evidencije kar štirikrat ponovijo takšni podatki.

Oče Jakob, mati Jožefa, sin Jan in hči Marinka — vsi Tavčar, Cerknica, Peščenec 35. Vsi štirje delajo na Brestu.

Za razgovor smo se takoj dogovorili. Težje je bilo le, kako napraviti skupinski posnetek, saj delajo v različnih izmenah in tudi sicer so zaposleni vsak po svoje.

Mati Jožefa, ki je prišla v Cerknico z Dolenjskega, se je v Brestu zaposlila leta 1948. Delo je nato za deset let prekinila, ker je tedaj imela majhna otroka. Sedaj dela v temeljni organizaciji Pohištvo. Poleg službe jo doma čaka še vrt, na katerem posadi vse mogoče. Od krompirja in zelenjave pa do koruze in sončnic.

Oče Jakob je doma iz Zirov, Brestov delavec pa je že od leta 1953. Kot serviser dela že 14 let. Živahen sogovornik je, zato ga povprašam po dogodku, ki se mu je v vseh teh letih najbolj vtisnil v spomin. »Požar, avgusta 1959«, pravi brez premisleka. Tedaj je bil na delu in tako je vso grozo tega dogodka doživel od blizu in kot sam pravi, tega ni mogoče pozabiti.

Vprašala sem, kako gleda na naše današnje razmere, kako razmišlja o prihodnjih. Kot človek, ki ima veliko neposrednega dela s kupci, pa tudi s prodajalci, razmišlja takole: »Premalo gledamo in poslušamo kupca, kaj potrebuje, kaj mu je všeč in zakaj je

pripravljen plačati več, če je izdelek kvaliteten. Trg pogosto potrebuje preproste, a kvalitetne stvari. V to smer bi po mojih ocenah morali v prihodnje več razmišljati.« Optimist je, ko gleda v prihodnost, to pa je tudi pogoj, da dela z veseljem.

Marinka — sedaj poročena Sernelj, ima največ opraviti s pranjem, likanjem in z drugimi deli po stanovanju, saj ima dva majhna otroka.

Vsako prsto minuto pa izkoristi za dela pri novi hiši, ki je zrasla tik poleg domače. Zaposlena je v salonu pohištva, kjer dela že sedem let.

Sin Janko dela v tovarni ivernih plošč pet let. Nemirne narave je, sedaj je tu, sedaj tam. Občasno se ukvarja s športom, goji zajce, igra se z nečaki in počne tisoče reči kot mladi njegovih let.

Naključna hišna številka 35 je bila dovolj dober razlog za obisk in za razgovor s kar štirimi Brestovci pod eno streho.

Ivanka PAULIN — Skupne dejavnosti

Ustavili smo se pri **Ivanki Paulin**, ki niti ni stara 35 let niti nima tako dolge delovne dobe. Kilogramov ima resda le nekaj malega več kot 35, zato pa nosi tolikšno številko čevljev. Povprašali smo jo, ali je mogoče tudi na tako majhnih čevljih trdno stati.

Energična in vedno nasmejana Ivanka ni bila v zadegi z odgovorom: »Tudi, prav gotovo, samo odvisno je od človeka.«

»Kaj te spravi v slabo voljo, na Brestu mislim?«

»Ljudje!« pravi gladko. Zaradi njih se sicer ne razburjam, njihova slaba volja in številne druge oblike nezadovoljstva pa le dajo grenak priokus kakšnemu delovnemu dnevu. Sicer pa bo že. Srečni bodimo, dokler bomo vsakega petnajstega dobili plačo,« pravi mimogrede in se nasmeje.

Pridna, optimistična, nasmejana — pa le na številki »35-PEKO«.

Zadovoljive ocene

PRIPRAVE NA KONGRES SINDIKATOV

Predsedstvo občinskega sveta zveze sindikatov je obravnavalo pripravljeno oceno o stanju v naši občini na področju gospodarstva — zlasti inventivne dejavnosti, pa tudi kulture, izobraževanja in obveščanja ter o vlogi delavcev v družbeno ekonomskih odnosih in političnem sistemu. S pripravljenim gradivom bodo seznanjeni vsi predstniki osnovnih organizacij in konference, obenem pa bodo s pomočjo delegatov za 10. kongres in članov predsedstva organizirali javne razprave.

Delovne skupine so dokaj kritično ocenile stanje zlasti na področju kulturne dejavnosti. Ugotovljeno je bilo, da nobena delovna organizacija nima kulturnega društva, posamezne skupine pa delujejo nepovezano. Edini svetel primer sta krajevna skupnost in krajevna konferenca SZDL v Loški dolini, kjer je dejavnost kulturnega društva in kulturnega dela v šoli vredna enake pozornosti kot druge družbene dejavnosti. Kulturni animatorji še vedno nimajo potrebne podpore za svoje delo, zato bi bilo potrebno, da bi del delovnega časa, ki ga porabijo za kulturno delovanje, tudi upoštevali.

Ob vprašanih obveščanja delovnih ljudi in občanov je bilo ugotovljeno, da smo z glasili in Cerkniškimi žarometom postavili dokaj soliden sistem informiranja. Cerkniški žaromet pa naj bi po prvotno zastavljenem konceptu postal tednik. Zlasti pogrešamo lokalno radijsko postajo, za katero naj bi se v prihodnje predvsem prizadevali.

Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev za razvoj vzgoje in izobraževanja v naši občini ni pričakovati prihodnjega razvoja celodnevnišol (trenutno deluje le ena), pa tudi ne odpiranja novih odelkov podaljšanega bivanja, čeprav smo z izgradnjo novih šolskih prostorov pridobili možnosti za organiziranje tudi celodnevne šole.

Z enakimi težavami se sooča tudi vzgojno varstvena delovna organizacija. V organiziranem družbenem varstvu je v naši občini le 36 odstotkov vseh otrok, kar pomeni le 76-odstotno zasedenost zmogljivosti, ki so na voljo.

Zelo zanimivi so zbrani podatki o inventivni dejavnosti. Se vedno je nekaj temeljnih organizacij, ki nimajo sprejetega pravilnika o inovacijah. Temu pri-

merni so tudi rezultati, saj smo s to dejavnostjo pod slovenskim povprečjem. Nekoliko več je v zvezi z inventivno dejavnostjo napravljenega v Kovinoplastiki, kjer tudi pripravljajo nov pravilnik o inovacijah.

Brestove osnovne sindikalne organizacije pa bodo poleg omenjenih zbranih ocen na javnih razpravah obravnavale tudi primerjalne kazalce gospodarjenja na Brestu in v ostalih delovnih kolektivih v občini in panogi.

F. Urbas

Sodišče združenega dela in Brest

Za reševanje sporov iz medsebojnih razmerij delavcev v združenem delu je za našo delovno organizacijo pristojno sodišče združenega dela v Postojni. To sodišče je kot splošno sodišče združenega dela organizirano za občine Ilirska Bistrica, Postojna in Cerknica.

V tem sestavku bom skušal na kratko prikazati, koliko in kakšne vrste sporov na podlagi predlogov delavcev naših temeljnih organizacij in delovne skupnosti rešuje to sodišče.

Število sporov, ki jih predložijo v reševanje temu sodišču delavci naše delovne organizacije, ni veliko, saj vložijo povprečno dva do tri predloge na leto. Tako do sedaj iz nekaterih temeljnih organizacij delavci sploh še niso predložili sodišču združenega dela nobenega predloga v reševanje.

O tem, kakšne zadeve predlagajo v reševanje sodišču naši delavci, moram povedati, da je bilo do sedaj največ odškodninskih zahtevkov in sicer zaradi škode, ki je nastala v zvezi z nesrečo pri delu. Mislim, da je bilo takšnih sporov največ predvsem zaradi tega, ker lahko delavci brez poprejšnjega postopka v temeljni organizaciji vložijo predlog za povrnitev škode neposredno na sodišče.

Sprejete spremembe zakona o delovnih razmerjih glede povrnitve škode temeljne organizacije delavcu, ki jo je le-ta utrpel pri delu, določajo, da mora delavec vložiti zahtevek najprej v temeljni organizaciji, šele nato lahko uveljavlja povrnitev škode prek pristojnega sodišča.

Drugi vzrok, da je bilo vložjenih največ predlogov glede škode, ki so jo delavci utrpeli pri delu, pa je verjetno v tem, da ni bilo doseženega soglasja o višini škode. Temeljna organi-

zacija je glede na objektivno odgovornost skoraj v vsakem primeru odgovorna za škodo, ki jo utrpi delavec.

Po številu sporov, ki so bili posredovani sodišču, so na drugem mestu spori v zvezi s preizpeditvijo delavcev na druga dela oziroma naloge. Pri tej vrsti sporov delavci niso bili zadovoljni s svojo razporeditvijo predvsem zaradi svojih zdravstvenih sposobnosti in zaradi strokovne izobrazbe oziroma usposobljenosti.

Na tretjem mestu po številu so bili do sedaj spori glede stanovanjskih posojil oziroma dodelitve stanovanja. Povedati moram, da je bil do sedaj skoraj v vseh teh vrstah sporov postopek ustavljen na podlagi umika predloga delavca.

Nekaj več sporov je bilo tudi v zvezi z disciplinsko odgovornostjo oziroma disciplinskim ukrepom, ki je bil izrečen delavcu zaradi kršitve delovnih obveznosti.

Poleg teh vrst sporov sta bila doslej še dva spora o višini osebnega dohodka oziroma učinkovitosti delavca pri delu.

Iz tega lahko vidimo, da številni predlogi naših delavcev, ki naj bi jih rešilo sodišče, res ni veliko. Menim, da temu ni vzrok to, da delavci ne bi bili dovolj poučeni o varstvu svojih pravic oziroma ne bi imeli za to ustrezne pravne pomoči za vložitev predlogov, saj je za delavce organizirana pravna pomoč pri občinskem sindikalnem svetu.

A. Perčič

Terminali v prodaji

Brest je bil še pred nekaj leti znan kot hiter in soliden dobavitelj pohištva svojim kupcem. To dobro lastnost smo kasneje pričeli izgubljati, deloma zaradi objektivno pogojenih sprememb v poslovanju, deloma pa zaradi organizacijskih, pa tudi subjektivnih slabosti v sistemu poslovanja. Pri tem pa je treba priznati, da je ročno obvladovanje tako širokega in raznolikega programa dokaj težko.

Da bi poslovanje izboljšali, smo se odločili, da začnemo poslovati s pomočjo terminalov. Ta delovni pripomoček, ki je neposredno priključen na računalnik, omogoča vrsto zadev, ki jih doslej ni bilo mogoče zadovoljivo urediti.

Tako je mogoče ob sprejemu preveriti, ali je želeno blago na zalogi in v katerem skladišču je ter ga takoj rezervirati. Mogoče je sproti spremljati naročil in zalog za programe, katerih prodajo zaključujemo, pisanje odpremnega naloga je krajše in izključuje možnost napak s pisanjem napačnih šifer in tako naprej. Skratka, z uvedbo terminalov bo v našem neposred-

nem delu zaživel informativni sistem, ki bo omogočal bolj natančno in kvalitetno delo.

Za sedaj smo v prodajno službo dobili tri terminale v oddelku prodaje pohištva na domačem trgu, eden pa je v salonu pohištva v Cerknici. K temu je priključen tudi printer — naprava, ki takoj po vstavitvi podatkov izpiše vso potrebno dokumentacijo. Predvidevamo, da bomo s temi tremi terminali obvladovali oskrbo naših kupcev pri neposrednih dobavah ter oskrbo naših velikoprodajnih in maloprodajnih skladišč, pa tudi opremo iz salona pohištva v Cerknici.

Nov korak k boljši organiziranosti je tako narejen. Je pa še daleč do rešitve celotnega sistema, saj so ostala izven njega vsa skladišča pohištva, vse prodajalne razen cerkniške, izvozní oddelek, pa tudi oddelek za primarne izdelke. Menim, da moramo z modernizacijo nadaljevati kljub kadrovskim, organizacijskim in finančnim težavam, ker bomo le tako lahko enakovredno tekmovali s konkurenti.

F. Mele

Zagrebski velesejem in Brest

Zagrebski velesejem, ki ga je letos odprla Milka Planinc, je 22. septembra zaprl vrata svojim obiskovalcem. Na sejmu je tokrat sodelovalo 3.000 razstavljalcev, od tega 1.400 tujih. Svoje dosežke so prikazali na 280.000 kvadratnih metrih sejemskega prostora. Na tej največji sejmski prireditvi v Jugoslaviji je sodelovalo 63 držav, od katerih kar 30 držav v razvoju.

V otvoritvenih govorih so vsi govorniki poudarili, da bi morala ta sejmska prireditev dati neposrednejši prispevek h gospodarski stabilizaciji v državi. V ospredju so bile naše izvozne obveznosti, saj »je izvoz naša prva naloga in pogoj za obstanek«, je v svojem govoru poudarila tudi predsednica zveznega izvršnega sveta Milka Planinc.

Na sejmu so svojo ponudbo prikazali tudi vsi domači proizvajalci pohištva, ki pa kakšnih posebnih novosti niso ponudili. Prej bi lahko ugotovili, da so prikazani izdelki že znani domačemu kupcu. Nekoliko več kot minulo leto je bilo videti izdelkov z različno oblikovanimi lesketajočimi se kovinskimi okraški.

Brest je na svojem lepo urejenem razstavnem prostoru prikazal celoten proizvodno-prodajni program z nekaterimi novostmi. Zanimanje za naše izdelke je bilo pri poslovnih partnerjih, pa tudi obiskovalcih veliko, a je čutili, da bo boj za kupca vse hujši. Opazno je namreč, da je prišlo do večjega prestrukturiranja potrošnje in se kupci odločajo

le za najnujnejše nakupe pohištva.

In kaj smo kupcem prikazali tokrat? Od ploskovnega pohištva smo prikazali novi program MAJA, ki je namenjen opremi dnevnih sob, spalnic in otroških sob. Novost so obiskovalci ugodno ocenili. Program Maja bomo kupcem ponudili že v oktobru, prve količine pa so poslovni partnerji naročili že na sejmu.

Med prikazane novosti sodi tudi kuhinja Brest-12, s katero je temeljna organizacija Gaber svojo ponudbo še popestrila. Poleg omenjenih novosti smo kupcem prikazali tudi program 3 X 3 in program KATARINA WH, kuhinje Brest 09, 10/S in 11, program MIHA, spalnico ALMA, jedilnico B-3, stole in sedežne garniture PETRA, MOJCA V, KILARA in DARJA. S prikazanimi izdelki smo kupcem predstavili celovito ponudbo za opremo bivalnih prostorov.

Sejem je obiskalo rekordno število obiskovalcev. Upamo in želimo, pa tudi pričakujemo, da bo tudi prodaja v naslednjih mesecih uspešna — in rekordna.

V. Frim

Kmalu iz proizvodnje — program pohištva MAJA

Iz drugih lesarskih kolektivov

V medvoški **SORI** — članici SOZD Slovenijales — so se odločili, da povečajo svoje proizvodne in skladiščne prostore za tisoč kvadratnih metrov. Naložba velja 10 milijonov dinarjev in jo pokrivajo zvečine z lastnimi sredstvi. Predvidevajo, da bodo v novih prostorih in z novo opremo v vrednosti 5 milijonov dinarjev izdelali trikrat več furniranega pohištva za zahtevne francoske in angleške kupce, ki so njihovi stalni odjemalci.

ALPLES se že dalj časa pripravlja na pomembno naložbo — izgradnjo in rekonstrukcijo obratov za izdelavo RTV ohišij, masivnega in ploskovnega pohištva ter masivnih in ploskovnih pohištvenih elementov. Del sodobne domače in uvožene opreme je že nabavljen, z gradbenimi deli pa naj bi pričeli to jesen. Celotna naložba bo veljala skoraj 30 milijard starih dinarjev; od tega bo nekaj nad 31 odstotkov lastnih in združenih in skoraj 69 odstotkov najetih kreditov. Prav gotovo bo odplačevanje kreditov in vračanje združenih sredstev po končani naložbi izredno zahtevna naloga.

ELAN je s svojim športnim orodjem za dviganje uteži sodeloval že na številnih pomembnih domačih in mednarodnih tekmovanjih, nazadnje na svetovnem prvenstvu v Ljubljani, kjer je prispeval celotno opremo. Povečano naj še, da je ustrezna komisija pri mednarodni smučarski zvezi za vsa mednarodna tekmovanja v skokih odobrila smuči z dvojnimi lokom krivine — pomembno Elanovo novost, o kateri je bilo v pretekli smučarski sezoni dosti govora.

LIKO približno 30 odstotkov svoje celotne proizvodnje izvozi, predvsem v Združene države Amerike. V tujini imajo v lastništvu tudi štiri montažnice. Stole namreč izvažajo v delih, jih tam sestavijo in posredujejo na tržišče.

LIP Bled ima v svojem sestavu poleg proizvodnje in predelave lesa tudi kovinski obrat, ki se je razvil iz vzdrževalne delavnice. V zadnjih letih je pričel izdelovati transportne naprave in stroje za lesno industrijo še v večjem obsegu. Potrebe tržišča po teh strojih so zlasti po uvoznih omejitvah tako narasle, da so se odločili za rekonstrukcijo in modernizacijo kovinskega

obrata. Poleg nabave nove strojne opreme gradijo tudi podaljšek montažne hale in skladišče materiala. Gradbena dela gredo h koncu.

JELOVICA je v Kragujevcu odprla novo prodajno poslovalnico. Nova poslovalnica ima v svoji prvi fazi izgradnje več kot 800 kvadratnih metrov površine. Stala je 15 milijonov dinarjev. Prihodnje leto naj bi pričeli z drugo fazo izgradnje, ki naj bi veljala 32 milijonov dinarjev. Poleg prodaje posamičnim kupcem stavbnega pohištva sklepajo posle tudi z gradbenimi podjetji; tako so nedvomno na tem področju prodali deset montažnih hiš.

Usposabljam se za prvo pomoč

V nedeljo, 19. septembra so člani osnovnih organizacij Rdečega križa, oddelka za ljudsko obrambo in občinskega štaba za civilno

zaščito skupaj izpeljali deseto občinsko tekmovanje ekip prve medicinske pomoči. Tekmovanja se je udeležilo 15 ekip in občinske specializirane enote. Ker so bile

vse ekipe že poprej pripravljene z dopolnilnimi tečajji, ki so jih izvajali zdravstveni delavci Notranjega zdravstvenega doma, so bile po znanju zelo izenačene in rezultati dobri.

Najboljša je bila sestavljena ekipa iz Zagalnice in Gabra iz Loške doline, ki nas bo 25. septembra zastopala na 9. republiškem tekmovanju v Novi Gorici.

Sama organizacija tekmovanja in doseženi uspehi so plod tudi vse tesnejšega sodelovanja med občinskim štabom za civilno zaščito in občinskim odborom Rdečega križa, kar je vsekakor potrebno razvijati tudi v prihodnje. J. Arko

Občinski rekorder? Naš delavec Slavko Zalar iz Grahovega je prinesel pokazat kilogram težkega, še nenačetelega jurčka. Ubrani je bil na Blokah in nedvomno sodi med pomembnejše gobarske dosežke.

Aktiv delovnih invalidov na Brestu

Na seji sveta za življenjske in delovne pogoje in socialno varstvo pri občinskem sindikalnem svetu je med ostalimi delovnimi nalogami tekla beseda tudi o varstvu invalidov.

Glede na to, da je v okviru občine že ustanovljeno društvo invalidov, katerega član lahko postane vsaka invalidna oseba, ki sprejme pravila društva, je bila dana pobuda, naj bi aktiv delovnih invalidov ustanovili tudi na Brestu, kar bi omogočilo boljše varstvo invalidov ter lažje in smotnejše povezovanje v občinsko društvo invalidov.

Aktiv zaposlenih invalidov na Brestu naj bi sestavljali predstavniki delovnih skupin iz posameznih temeljnih organizacij, ki bi se v okviru Bresta združevali v **AKTIV DELOVNIH INVALIDOV BREST**. Aktiv bi imel tudi vse potrebne organe upravljanja.

Naloge aktivna delovnih invalidov bodo:

— ugotavljanje in reševanje vprašanj invalidskega varstva,

— spremljanje varstva pri delu ter ustreznost zaposlitve in delovnih pogojev invalidov,

— sodelovanje z aktivni invalidov v ostalih delovnih organizacijah,

— sodelovanje z družbeno-političnimi organizacijami,

— organiziranje in prirejanje športnih srečanj in letovanj invalidov.

Na koncu moram omeniti, da podoben aktiv delovnih invalidov nadvse uspešno deluje v Kovinoplastiki in s svojim delom veliko prispeva za izboljšanje varstva invalidov v njihovi delovni organizaciji.

V. Jerič

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Velik del nekdanje širne župnije — 4 kilometre proti vzhodu — se še danes zove Menišija. Spadala je pod kartuzijanski samostan v Bistri pri Borovnici. Samostan je imel vse današnje obširne gozdove med Borovnico, Logatcem in Rakekom v svoji oblasti. Ko je Jožef II. 12. januarja 1782. leta zatrl samostan v Bistri, so bili Meniševci oproščeni tlake in desetine.

Čeprav so kartuzijanci s svojimi podložniki ravnali jako milo in dobrohotno, so Meniševci kljub temu, kakor pravi ustno izročilo, obesili enega meniha na Kožljeko na drevo. Do leta 1870. je bila v Menišiji samostojna župnija. Pridružili so se Cerknici s pogojem, da lahko postanejo po odpovedi enega leta zopet samostojni, kadar hočejo. Sedaj so zopet samostojni.

Lepim dohodkom iz gozdov se imajo Meniševci zahvaliti, da se more v blaginji malokateri kraj v deželi s podobnim obsegom meriti z njimi. Zato so tudi vasi kaj lične, zlasti Begunje se odlikujejo med njimi.

Že leta 1892. so napravili vodovod za Selšček in Begunje po zaslugi tedanjega okrajnega komisarja Župnika. Leto pozneje so ga podaljšali iz vojaških ozirov tudi na Bezuljak, ki je bil prvi moderno zidani gravitacijski vodovod na Krasu. Zgradili so ga po melioracijsko zakladnem zakonu. Sezidali so leta 1906. krasno novo trirazredno, sedaj štirirazredno šolo in istega leta so začeli zidati novo cerkev, ker je bila leta 1905.

ustanovljena nova župnija, za katero so se Meniševci poganjali nad 50 let.

Od Cerknice do Begunj je lepa okrajna cesta ob Cerkniščici, odtod naprej proti Sv. Vidu pa le slaba kolovozna pot. Kraji okoli Sv. Vida so krasni. Po izjavi veščakov se lahko primerjajo z najlepšimi kraji v Švici. Škoda le, da si do danes ni mogla priboriti ta velika občina niti poštene ceste.

Vrhjezero z Otokom in bližnjimi selišči spadajo pod občino Stari trg. Ob potoku Šteberščici, ki gotovo izvira izpod Križne gore in donaja jezeru največ vode, stojita razvalini starih gradov, starega in novega Šteberka. Zadnji iz šteberske rodovine je, izgubil življenje leta 1482., ko je Erazem Predjamski napadel grad. Ko je videl, da ga more le beg rešiti, se je hotel skriti pod streho. A pod se je udril, padel je skozi luknjo, obvisel med dvema deskama in se med njima zadušil. Zadnji posestnik gradov je bil knez Egenberški.

Kdaj in na kakšen način sta bila razdejana gradova, je neznano. Ostalo zidovje izpričuje, da je bil stari grad Šteberk velik in trden. Le velika sila ga je mogla razrušiti. Ne daleč proč je stala nekdanja vas Bočkovo. Vse žene iz te vasi so leta 1670. sežgali na grmadi in trdni veri, da so bile čarovnice in z vragom v zvezi.

Tudi nad požiralnikom Svinjske jame je stal nekdanji grad. Pripovedujejo, da se je peljala grajska gospa gori po klancu. Pot pod njo se udere in ona izgine s kočijo in s konji vred v jamo. Žalosten ob izgubi svoje

žene je ukazal graščak, naj grad podrejo in jamo zasujejo, sam se je pa preselil v druge kraje.

Ta grad je v zvezi s pripovedko, ki jo je še sedaj slišati med ljudstvom ob jezeru. Kakor jo je slišal in napisal Žirovnik v svoji knjigi, se glasi takole:

Nekdaj sta stala ob bregovih Cerkniškega jezera dva gradova, karlovški in šteberski. Prvi je bil sezi- znan zraven Male Karlovice nad Svinjsko jamo, drugi pa na nasprotni strani v znožju Križne gore.

Graščaka sta si bila smrtno sovražna. Prigodilo se je, da je iz ljubosumnosti Šteberčan ubil Karlovčana pri viteških igrah v dvoboju. Od takrat je izviralo sovraštvo med obema rodovinama, ki se je ohranilo od roda do roda. Drugače je bilo kasneje pri otrocih obeh graščakov. Šteberski sin in karlovška hči sta se ljubila vkljub velikemu nasprotstvu svojih očetov. Prvikrat sta se videla na sprehodu, kjer sta se sešla po naključju. Spomnila sta se pač, da bi ne smela sklepati prijateljstva med seboj zaradi sovraštva svojih staršev, a nista se zmenila za to.

Shajala sta se večkrat v dolini. Iz prijateljstva je nastala ljubezen, ki je rasla bolj in bolj. Nazadnje pove mladi Šteberčan svoji izvoljenki, da hoče očeta prositi njene roke. Ona mu za sedaj še odsvetuje ta korak — glede na sovraštvo, ki ga goji njen oče še vedno do šteberskega rodu. Ali on se ne da pregovoriti. Kar je sklenil v svojem srcu, to hoče izvršiti.

Ko pride mladenič domov, odkrije očetu svojo ljubezen do mlade Karlovčanke in mu razodene, da jo hoče snubiti. Stari Šteberčan bi se rad sprijaznil s Karlovčanom, zato je zadovoljen s sinovo snubitvijo, vendar mu odsvetuje usodni korak, ker je poznal svojega nasprotnika srd in jezo. Toda sin ne posluša očetovega svarjenja. Takoj drugi dan se obleče v viteško obleko, zajaha iskrega konja in poln najsilnejšega upanja zdirja po planjavi proti karlovškemu gradu. Takrat je bila dolina, ki jo danes pokriva jezero, še suha. Zeleni travniki in rodovitne njive so se razširjali po njej.

Ko dospel do gradu, odda mladi vitez konja hlapcu, ki po strani gleda nenavadnega gosta, sam se pa od-

pravi h graščaku, da mu odkrije svoje srce do njegove hčere in da ga zaprosi njene roke.

Nagrbnčeno graščakovo čelo kaže, kako mu je nepovoljen pohod, vendar odgovori še dosti mirno: »Čudim se, da si upaš priti k meni s tako prošnjo, saj ti ne more biti neznano, od kdaj in zakaj je med menoj in tvojim očetom največje nasprotstvo. Vendar hočem pokazati svoje spravljivo srce. Pozabiti hočem staro sovraštvo in ti dati svojo hčer za ženo, a izpolniti se mora, kar zahtevam. To dolino, ki se razprostira med mojim in tvojega očeta gradom, mora zaliti voda, da boš mogel svojo ženo pripeljati v čolnu na svoj dom. Ako se to zgodi, podam tvojemu očetu roko v spravo, tebi dam hčer. Ali poprej mi ne hodi več pred oči!«

Žalosten odide mladenič z grada. Zahteva starega Karlovčana je neizpeljiva in upanja nima več, da bi se kdaj izpolnile njegove najsrčnejše želje.

Ko jaha proti domu, ne zapazi v zamišljenosti velikega kosmatega moža, ki se je dvignil iz jame, v katero so se stekali studenci in potoki bližnje okolice. Seže, ko ga povodni mož ogovori, se predrami iz sanj.

Stari most čez Cerkniščico

»Zakaj se tako žalosten vračaš od svoje izvoljenke?« ga vpraša.

»Kaj ti bom pravil, ko mi ne moreš pomagati,« vzdihne mladenič. »Snubil sem na Karlovcu hčer. Trdosrčni oče mi je sicer ni odrekel naravnost, ali zgoditi se mora čudež, preden postanem njegov zet. On zahteva, da se mora ta dolina prej napolniti z vodo in postati jezero, potem se smem oglašiti drugič pri njem.«

»Graščak se te brani, kar more, zato zahteva od tebe nekaj, kar je na videz neizpeljivo, vendar ne obupaj!« ga tolaži povodni mož. »Če je vajina ljubezen stanovitna in resnična, lahko tudi to veliko zapreko preženeta in tvoja želja se bo izpolnila, da se združiš s svojo ljubljeno. Poslušaj me in stori tako, kakor ti svetujem! Pojdi domov in izkuj omrežje iz močnega železa, povezni ga na to požiralno jamo in jo še dobro zasuj in zadelaj s kamenjem in prstjo! Ker se studenci in potoki ne bodo mogli več izlivati v jamo kakor doslej, se bo voda razširila po dolini in nastalo bo jezero. Izpolnila se bo na ta način graščakova zahteva in ti boš dosegel svoj namen.«

(Se bo nadaljevalo)

(Iz številke 60 — 30. september 1972)

BREST — DANES IN JUTRI

Inflacija stroškov, ki je kljub zamrznitvi cen lani močno pritisnila na našo proizvodnjo, se je nadaljevala tudi letos, le v nekoliko manjši obliki. Devalvacija dinarja v začetku leta nam ni prinesla boljšega položaja v izvozu, ker je istočasno prišlo tudi do devalvacije dolarja, porasta prevoznih stroškov za čezmorski prevoz in ne nazadnje tudi do rahle revalvacije dinarja proti dolarju, ki jo je bila opravila Narodna banka v poletnih mesecih, tako da danes dobimo za dolar prav toliko kot pred letom dni.

Razmeroma ugodna ocena gospodarjenja v letošnjem letu pa nam ne more služiti za osnovo pri predvidevanjih za prihodnje leto. Ravno sedaj se porajajo težnje po velikem povečanju cen surovin in ostalih reprovratov, ki jih uporabljamo v naši proizvodnji. Priča smo temu, da skoraj vsak teden dobimo poziv za podpis samoupravnega dogovora za povišanje cen. Ta povišanja se ne gibljejo v nekih normalnih in razumnih mejah, ampak je poprečje nekje od 25 do 30 odstotkov. Kako se bomo pod temi predpostavkami vključevali v mednarodni trg, če vemo, da danes pri izvozu komaj pokrivamo stroške proizvodnje?

RAST IN RAZVOJ BRESTA

Pogojev dela z današnjimi splošni ni mogoče primerjati. Kljub temu sta bili delovna morala in zavest na takšni stopnji, da so bili ljudje pripravljeni in so tudi delali v glavnem vse nedelje. O kakšnih prostih sobotah še sanjati nismo upali. Mnogokrat se spominjam tistih časov; kako lepi so bili! Povsod, na vsakem koraku, si srečal samo delovno vneto, tovarišstvo, odrekovanje, entuziazem. Takrat ni bilo besed o socialnem razlikovanju, o bogatih in revnih. Bili smo enaki, prežeti z duhom ustvarjalnosti.

Prav gotovo smo v tem delovnem naletu delali tudi napake. Kdo jih ne bi? Izvirale pa so iz pretiranega zagona in nepoznavanja stvari.

Ko se človek nehoti v spominih sprehodi nazaj skozi ta pretekla leta, kar sam sebi ne more verjeti, da je bilo v tako kratkem času toliko storjenega. To pa še ni vse. Nove podobe ni dobil BREST. Dobila so ga tudi naša naselja, da o Cerknici sami ne rečem ničesar. Najvažnejše pri vsem tem pa je znanje, ki so ga zaposleni v tem času pridobili. Tega jim ne more odvzeti nihče. To je jamstvo, da se bo BREST razvijal tudi v prihodnje z enakim tempom ali pa še hitreje kot do sedaj.

25 LET BRESTA

Beseda postane ob tem burnem življenju in razvoju nemočna. Danes lahko le s ponosom vemo: BREST je iz majhnih razdrobljenih žagarskih obratov postal moderna lesna industrija, pomembna v našem najširšem gospodarskem prostoru. In z njim je vseskozi utripala in rasla Notranjska, njeni ljudje.

Z BRESTOVIM jubilejem je tesno povezan tudi Brestov obzornik. Ob dvajsetletnici podjetja je bilo njegovo rojstvo in odtlej si je prizadeval spremljati njegov razvoj in rast ter se čimbolj približati slehernemu zapo-

slenemu. Ob novem jubileju prihaja pred vas z novim obrazom, njegova vsebina pa bo morala še bolj rasti iz zavesti, da je to glasilo vse delovne skupnosti in da bi moral njegovo podobo soustvarjati sleherni Brestovec.

BREST IN NJEGOVA KADROVSKA OBZORJA

BREST — če hoče napredovati, se mora vrviti v mednarodno trgovino in proizvodnjo — če ne, je obsojen na zanesljivo stagnacijo; vsak postanek pa pomeni v sedanji ekonomiji zaostajanje, nazadovanje.

Če hočemo torej normalno napredovati, moramo divjati z vsemi drugimi vsaj v štrici. Če hočemo biti malce spredaj, moramo imeti prednost v tehnologiji, v organizaciji, v oblikovanju programov, v marketingu, pa tudi v politični in socialni zavesti ter organiziranosti.

Da bi vse to obvladovali in ustrezno razvijali, pa potrebujemo ljudi — široko razgledane in ozko specializirane.

DVA VHODA V TOVARNO

Poslovni svet Tovarne pohištva Cerknica je 8. septembra sklenil, da bodo delavci s prvim oktobrom prihajali na delo skozi dva vhoda.

Prvi vhod bo sedanji, drugi pa na zadnjem koncu tovarne. Določitev dveh vhodov je bila nujno potrebna zaradi naraščajoče gneče, zlasti ob zamenjavi izmen. Ob tem času je pogosto živahen tudi tovarni promet, h gneči pa pripomorejo tudi kupci, ki prihajajo v Salon pohištva. Po drugi strani pa čedalje več delavcev prihaja na delo z vozili in nastaja vprašanje, kam le-ta shranjevati.

VELIKO GASILSKO TEKMOVANJE

Naši tekmovalci so se dobro odrezali. Še najslabši so bili pri trodelnem napadu, kjer so prvo mesto delili s tekmovalci Stola. V drugi in tretji vaji pa so bili zanesljivo boljši od drugih, čeprav le za nekaj točk. Najbolj nesrečni so bili prav gotovo tekmovalci iz Marlesa, ki so bili, zdaj že tretjič, zadnji, kljub temu, da so bili po dveh vajah še tretji s samo 15 točkami zaostanka za Brestom in s kar 35 točkami naskoka pred tedaj zadnjim Meblom. Končna uvrstitev:

1. Brest 740 točk, 2. Novoles 725 točk, 3. Stol 689 točk, 4. Meblo 679 točk, 5. Marles 678 točk.

LEP USPEH REZERVNIH OFICIRJEV

23. septembra je bilo na tgu pri Ljubljani republiško tekmovanje v taktično-orientacijskem pohodu za rezervne vojaške starešine, na katerem je sodelovala tudi ekipa naše občine. Tekmovalo je kar 50 tričlanskih ekip iz občin širom Slovenije.

Ekipa občine Cerknica je s 671 točkami presenetljivo zmagala, osvojila prehodni pokal, poseben pokal pa je dobila v trajno last.

Naši upokojenci

Ajor Zgonc, rojen 1. 1918, je odšel v pokoj 18. avgusta. V naši tovarni je delal petnajst let. Nazadnje je delal kot skladiščni delavec.

Julka Suštar, rojena leta 1923, je odšla v pokoj 9. avgusta. Pri nas je delala dvajset let, v pokoj je odšla z delovnih opravil lepljenja furnirja.

Obema se kolektiv Tovarne pohištva Cerknica zahvaljuje za dolgoletno delo ter želi zdravja in osebne sreče.

Iz TOZD Masiva, tovarna pohištva Martinjak so odšli v pokoj trije naši dolgoletni delavci.

18. marca je bil invalidsko upokojen Anton Mihelčič iz Grahovega. V TOZD Masiva je bil zaposlen od 31. 1. 1962. leta. Opravljal je dela oziroma naloge vzdrževanja zgradb.

25. maja je bil invalidsko upokojen Tomo Resinovič iz Grahovega. V TOZD Masiva je bil zaposlen od 15. julija 1957. leta. Opravljal je različna dela. V pokoj je odšel z opravil oziroma nalog glavni delavec pri lepljenju elementov.

15. junija je bila invalidsko upokojena Jožefa Modic iz Velikih Blok. V TOZD Masiva je bila zaposlena od 16. 12. 1963. leta. Opravljala je različna dela v strojnih oddelkih. V pokoj je odšla z opravil oziroma nalog glavni delavec pri lepljenju elementov.

Delovni kolektiv se jim zahvaljuje za njihovo dolgoletno in marljivo delo ter jim želi še mnogo zdravih let.

Kolektiv TOZD Masiva Martinjak

Tisoč kilometrov po Sloveniji

(POPOTNI DNEVNIK)

Četrtek, 19. avgusta

Sedem nas je, ki smo sklenili prekosariti našo domovino. Danes smo na zbirni sestanku pripeljali vso potrebno opremo, ki jo bomo potrebovali na dolgi poti. Najprej pa naj predstavim vse člane te kolesarske odprave: Franjo Levec, vodja, Slavko Kranjc iz Grahovega, Zemljak Mitja in Polak Tone iz Cerknice, Udovič Franc iz Unca ter Vesel Peter in Zakrajšek Janez iz Cerknice. Spremljevalec pa bo Zabukovec Dominik iz Rakeka, inštruktor pri AMD Cerknica.

Nabralo se je kar precej prtljage, ki smo jo zložili v fička, last avtomoto društva. Na avto smo nalepili še napise, da bo videti, od kod smo in kam gremo.

Petek, 20. avgusta

Zbiramo se na Peščeniku v dokaj hladnem jutru. Tone ima rahlo zamudo, zato se dogovorimo, da bo za kazen zvečer lupil krompir. Odpeljemo se proti Martinjaku. Že pred koncem Cerknice doživimo prvi defekt. Dvigamo se na Bloke; hladno je in nismo še prav ogreti. Ogrije pa nas spust po znamenitem Boncarju, po katerem drvimo proti Kočevju.

V Kočevju se ustavimo na avtobusni postaji, kjer ima direktor Slavic uradne razgovore s svojim sotripnom. V hotelu dobimo prvo kolesarsko štampiljko v naše kontrolne knjižice. Ne mudimo se dolgo in kmalu se odpeljemo proti Novemu

mestu. Vozimo po lepi novi cesti skozi kočevske gozdove. V Laščah se asfaltna pot konča in po izredno slabem dvajsetkilometerskem makadamskem klancu se spustimo v dolino Krke.

Krka je še vedno zelena in prava lepota v svoji čudoviti barvi. Po bregovih že vidimo vinske trte, ki jih je vedno več, ko se bližamo Novemu mestu.

V Novem mestu je spet krajši postanek. Ogledamo si mestno tržnico s slastnimi hruškami in breskvami. Malce se podpremo, potem pa spet na kolesa in naprej proti Kostanjevici. Dolina Krke se je razširila; znamenito dolensko gričevje nas spremlja ob vsej poti z vinogradi in zidanicami. V hudi vročini razmišljamo o cvičku in srkamo maratonik iz steklenic, ki jih imamo vgrajene na kolesa.

Kostanjevica na Krki je majhno mestce. V spominu mi je ostal lesen most čez Krko in pa kopanje, ki smo se ga privoščili ob opoldanskem odmoru. Dine postavi kuhinjo in začne s kuharskimi umetnijami. Dobro se najemo in odpočijemo, potem pa v močni pripeki nadaljujemo proti Krškemu.

Cesta je ravna in nam je krepko vroče. Kmalu opazimo na desni strani betonski kolos, našo prvo jedrsko elektrarno. Po novem mostu se zapeljemo čez Savo in nadaljujemo pot proti Senovemu. Bližamo se hribovitijšim predelom. V Senovem kar naenkrat pred neko gostilno poskačemo s koles in ugotovljamo vsi po vrsti, da se bo v pe-

klenski vročini prilegla vsaj ena hladna oranžada. Naprej se odpravimo šele, ko zapiha veter in prežene vročino.

Tisti dan se tako pripeljemo v Bistrico ob Sotli, ki je samo štiri kilometre od Kumrovc. Ob reki Bistrici si postavimo šotore. Ko se spravljamo spat, se na zahodu močno bliska. France pravi, da je to dobro znamenje in da bo vreme držalo. Toda vremenska napoved ne drži, saj je že ob dveh ponoči začelo močno deževati, tako da sta meteorolog France in direktor Slavic imela v šotoru veliko poplavo. Premočena sta bila skoraj skoz in skoz.

Sobota, 21. avgusta

Zjutraj še vedno močno dežuje, zato čakamo, da se bo vreme popravilo. France in Slavko ne vzdržita, ker sta popolnoma premočena, zato odpeljeta naprej. Ker se vreme noče spremeniti, se kljub dežju odpravimo tudi mi. Začenjajo se prvi večji klanci proti Rogaški. Cesta je mokra in spolzka, mokri smo tudi mi.

Pred deseto uro smo v Rogaški. Dine nas že čaka pred hotelom z dežnikom. Malo je zaskrbljen, vendar ko vidi, da smo vsi, se zadovoljno nasmeji. V turistični pisarni dobimo drugo štampiljko.

Takoj nadaljujemo proti Ptuj. Še vedno nalahno dežuje, vendar nas dež ne moti več, saj smo se nanj že navadili. Sledi verjetno najtežji del te etape, ko se po 15 kilometrov makadamske ceste dvigamo in spuščamo proti Ptuj. Naša kolona

se je razbila, tako da na koncu ostaneva samo midva z Mitjo, ki težko zmaguje klance. Nekajkrat morava tudi s kolesa in na dveh nogah premagati strmino. Pod Ptujsko goro nas počakajo ostali. Pridemo spet na asfalt. Dvignemo se do vrha, od koder je lep razgled po Ptujem polju.

Cesta je izredno lepo speljana, tako da uživamo v spustu proti Ptuj. V središču mesta poiščemo hotel Petovijo, kjer nas že čakata France in Slavko. Preoblečemo se in si privoščimo dobro kosilo. Po kosilu očistimo kolesa in popravimo malenkosti.

Popoldne neha deževati, zato jo mahnamo naprej proti Murski Soboti in Gornji Radgoni. Spet se vozimo med samimi polji, posajenimi s koruzo. V Murski Soboti imamo počitek in dobimo novo štampiljko. Počivamo nekaj časa, ker smo že precej utrujeni. Potem končno le nadaljujemo proti Gornji Radgoni. Ustavimo se v vasi Šratovci, kjer poprosimo za prenočišče. Skuhamo večerjo in se spravimo na senik. Gospodar nas počasti z litrom domačega. Zadovoljni smo, da bomo prespali na suhem. Že pred deveto uro smo vsi v spalnih vrečah.

Nedelja, 22. avgusta

Vstanemo že ob petih. Dobro se najemo in ob šestih že kolesarimo proti Gornji Radgoni, Lenartu in Mariboru. V Lenartu imamo večji defekt, počeno gumo na Petrovem kolesu. V slabe pol ure ga popravimo in hitimo naprej proti Mariboru. Klanci so kar precejšnji; vozimo se skozi lepe mešane gozdove. Počasi se dvigamo iz ravninskih proti hribovitim predelom Štajerske.

Nekaj kilometrov pred Mariborom prispemo na glavno cesto Šentilj—

Maribor, kjer se s težavo vključimo v gost promet. Cesta smrdi po bencinskih hlapih. Potrebna je izredna pazljivost, da ne pride do nesreče.

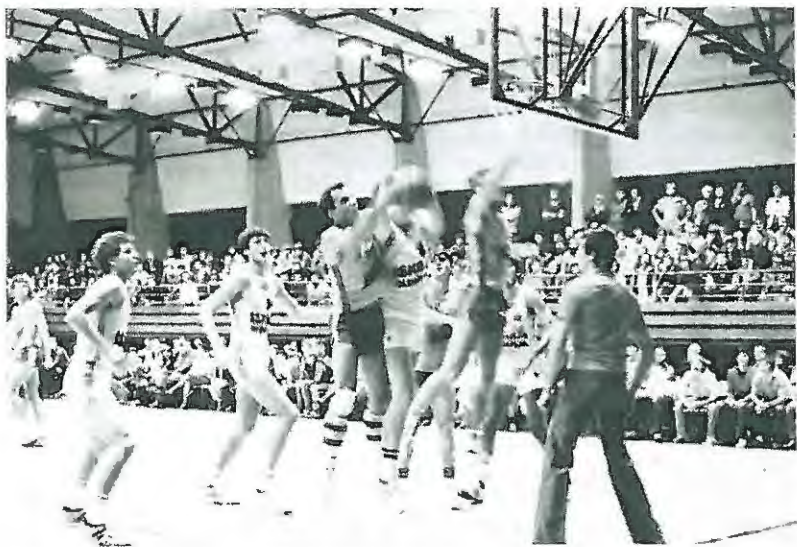
Maribor je nedeljski in skoraj prazen. Pojavljajo pa se tudi prve poškodbe; Frenka boli tetiva na nogi, Peter ima nov defekt na kolesu. Nadaljuje z vožnjo, vendar počasi in previdno. Na Mariborskem otoku imamo kratek počitek, potem pa se zapeljemo v Dravsko dolino.

Dolina je izredno lepa in tudi precej naseljena. Vozimo se po desnem bregu Drave, ki je umazana od sobotnega dežja. Prometa ni mnogo, cesta je v senci, tako da prav uživamo v vožnji. Pred Dravogradom gremo spet s ceste, saj nas že čaka Dine s kosilom. Pripravil nam je odlične makarone.

Ker je toplo, sušimo šotore in ostalo opremo, ki nam jo je zmočil sobotni dež. Popoldne smo spet na kolesih in skozi Dravograd nadaljujemo v Slovenj Gradec. V Slovenj Gradcu dobimo spet štampiljko kolesarskih transverz. Potem se vzpenjamo proti Mislinji. Klanec je dolg kakih 15 kilometrov in grozi, da nas bo vrgel s koles. V Mislinji mahamo Dinetu, ki nas spremlja ves čas, naj kupi sadje, ki je razstavljeno na stojnicah ob cesti. Ko zavijemo okoli ovinka, klanca ni več, ampak še dolg klanec v obratni smeri.

Drvimo po njem proti Titovem Velenju s 60 kilometri na uro. Soteska, po kateri vozimo, je izredno slikovita. Prostora je komaj za cesto, železnico in potok. Ustavimo se šele za Šoštanjem v majhnem zaselku z nekaj hišami, kjer prespimo pri nekem prijaznem kmetu na seniku.

(Konec prihodnjic)
J. Zakrajšek

Po pričakovanjih je OLIMPIJA krepko premagala CERKNICO

Brest znova najboljši

TRADICIONALNO GASILSKO TEKMOVANJE

V soboto, 25. septembra je bilo v Cerknici šestnajsto tradicionalno tekmovanje gasilcev Marlesa, Mebla, Stola, Novolesa in Bresta. Pomerili so se v izvedbi taktične vaje z uporabo motorne brizgalne in v polaganju gasilskega cevovoda. Doseženi so bili naslednji rezultati:

	točk
1. BREST Cerknica	878
2. MARLES Maribor	873
3. NOVOLES Novo mesto	862
4. STOL Kamnik	836
5. MEBLO Nova Gorica	834

Prvo mesto in s tem prehodni pokal so zanesljivo osvojili tekmovalci naše delovne organizacije.

Zelo hitro in z majhnim številom napak so izpeljali zlasti taktično vajo, ki velja za eno najtežjih gasilskih tekmovalnih disciplin. Rezultat, ki so ga dosegli pri tej vaji, je izredno dober, tudi če ga primerjamo z vrhunskimi rezultati na tem področju.

Naši gasilci so bili najhitrejši tudi pri polaganju cevovoda, le da so pri tem napravili nekaj več napak kot tekmovalci iz Marlesa, ki so po prvi vaji še ostali v ožji konkurenci za končno zmago. Teh napak pa le ni bilo toliko, da bi splahnela vsa pridobljena prednost.

Tekmovanje je bilo sestavni del gasilske prireditve, ki jo je gasilsko društvo TOZD Pohištvo Cerknica organiziralo v počastitev 35-letnice delovne organizacije in 35-letnice društva.

Prireditve se je pričela že ob 9. uri z gasilsko parado po ulicah Cerknice, v kateri je sodelovalo več kot 150 gasilcev. Osrednja proslava je bila pred TOZD Pohištvo, kjer sta zbrane gasilce in goste pozdravila predsednik gasilskega društva Janez Hren in pomočnik glavnega direktorja Drago Mazij.

Ob tej priložnosti so najbolj prizadevni gasilci društva prejeli posebna priznanja za dolgoletno aktivno delo v društvu in občinska gasilska priznanja za požrtvovalno in uspešno delo v gasilstvu in na področju požarnega varstva.

V. Žnidaršič

Športni portreti

Tokrat vam predstavljamo Franca Levca, člana Smučarskega kluba Loška dolina, zaposlenega v Kovinoplastiki, kjer opravlja naloge vodje oddelka za kvačitev.

Franco Levca je predsednik sodniške komisije za Bloške teke, v preteklem trinletnem mandatnem obdobju pa je bil predsednik gradbenega odbora za izgradnjo rekreacijskega športnega centra v Starom trgu. Tam je poleg vseh organizacijskih del opravil tudi več kot 300 prostovoljnih delovnih ur na igrišču. Za svoje neumorno delo je dobil tudi več priznanj, med katerimi bi omenil le srebrno BLOUDKOVNO značko leta 1982 in priznanje osvobodilne fronte, ki mu ga je podelila krajevna konferenca SZDL Loška dolina leta 1980.

— Kako je prišlo do izgradnje razširjenega športnega centra v Starom trgu?

»Prvotni načrt izgradnje športnega centra je bil namenjen za mali program, oziroma za program osnovne šole. Kasneje je prišla pobuda za razširitev programa od komisije za šport pri KS Loška dolina in tako smo s pomočjo delovnih organizacij na področju Loške doline ter s prostovoljnim delom naših krajanov, ki so opravili okrog 8.000 prostovoljnih ur, zgradili športni park, ki je v ponos vsej naši občini.«

— Kdo sedaj upravlja s športnim centrom?

»Kot predsednik gradbenega odbora za izgradnjo športnega centra sem razočaran nad odnosom odgovornih krajanov Loške doline do tega centra, saj še danes ni urejeno lastništvo. Na tak način bo igrišče v nekaj letih propadlo, potem bomo pa zopet iskali krivce, namesto da bi že sedaj to uredili.«

— Kako je z organizirano športno rekreacijo v Loški dolini?

Ljudje niso preveč zainteresirani za športno dejavnost. Pri organiziranju posameznih športnih tekmovanj srečujemo pri organizaciji vedno iste ljudi, saj brezplačno ne želi nihče več delati.

Mislím, da se tudi naši vodstveni ljudje premalo ukvarjajo s športno rekreacijo.

— Koga predlagaš za naslednjo predstavitev?

»Za naslednjega sogovornika predlagam Ivana Žurga z Bloške planote.« Pripravil F. Gornik

V SPOMIN

Po hudi in zahrbtni bolezni je mnogo prezgodaj — 29. avgusta 1982 v 56. letu starosti umrl dolgoletni član kolektiva tovarne pohištva Martinjak Pavel FUNDA iz Cerknice.

V naši temeljni organizaciji je bil zaposlen od 19. julija 1951 na delih oziroma nalogah skladiščnik rezil in šablón.

Pri svojem delu je bil vesten in marljiv delavec in je imel velik čut odgovornosti. Bil je delaven tudi v družbeno političnih organizacijah in v organih upravljanja, kjer je vedno nesebično zastopal stališča, ki so bila v korist širše družbene skupnosti.

Ostali nam bo v lepem spominu kot dober delovni tovariš.

Delovni kolektiv TOZD Masiva Martinjak

BRESTOV OBZORNİK — glasilo delovne organizacije BREST Cerknica, n. sol. o.

Glavni in odgovorni urednik Božo LEVCA

Ureja uredniški odbor: Vojko HARMEL, Viktor JERIC, Srečko KNAP, Jože KOROSEC, Darko LESAR, Božo LEVCA, Franc MLAČAR, Danilo MLINAR, Janez OPEKA, Vanda SEGA in Franc TURŠIČ.

Foto: Jože ŠKRLJ

Odbor za obveščanje je družbeni organ upravljanja. Predsednik odbora: Anton PERČIČ.

Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani. Naklada 2800 izvodov.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informiranje izvršnega sveta SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).

Filmi v oktobru

10. ob 19.30 in 3. 10. ob 16. uri — ameriški pustolovski film LOV ZA IZGUBLJENIM ZAKLADOM.
10. ob 19.30 — ameriški vojni film HEROJ ALI ZLIKOVEC.
10. ob 19.30 — ameriški erotični film NOČ STRIP TEASE.
10. ob 19.30 — ameriška drama ŽENA LJUBICA.
10. ob 19.30 in 10. 10. ob 19.30 — ameriš. kriminalka DIAMANTNI REZ.
10. ob 19.30 in 10. 10. ob 16. uri — ameriški fantastični film JUNAK VSEMIRJA.
10. ob 19.30 — angleška grozljivka LADY DRAKULA.
10. ob 19.30 — ameriški akcijski film MEJA NA RIO GRANDE.
10. ob 19.30 — slovenska drama DESETI BRAT.
10. ob 19.30 in 17. 10. ob 16. uri — ameriška kriminalka OČI VIDEČ.
10. ob 19.30 — nemška drama DEKLETA S TRGA ZOO.
10. ob 19.30 — brazilski erotični film DAMA V AVTOBUSU.
10. ob 16. uri in ob 19.30 — ameriški pustolovski film SKRIVNO-NOSTNA SFINGA.
10. ob 19.30 in 24. 10. ob 19.30 — ameriški akcijski film POBESNELI MAKSI.
10. ob 19.30 in 24. 10. ob 16. uri — hongkongski karate film 36 CELIC SHAOLINA.
10. ob 19.30 — kanadski ljubezenski film DEKLETA.
10. ob 19.30 — italijanska komedija LJUDJE, ZNOREL BOM.
10. ob 19.30 in 31. 10. ob 16. uri — hongkonški akcijski film NEUSTRAŠNI ZMAJ.
10. ob 19.30 — italijanska kriminalka ŽAMETNI PRSTI.

PRED LETNIMI ŠPORTNIMI IGRAMI SOZD SLOVENIJALE

Za letne športne igre SOZD Slovenijales, ki bodo 2. oktobra v Celju, smo se začeli pripravljati šele septembra predvsem zaradi dopustov. Prav gotovo bi bil za letne igre bolj primeren mesec junij.

V nekaterih panogah so priprave dokaj slabe, kar velja pred-

vsem za ženske ekipe. V začetku je bilo premalo zanimanja za žensko odbojko.

Sedaj je to rešeno, nastale pa so težave z ženskim šahom in streljanjem.

Včasih so priprave za lesariade trajale po več mesecev, sedaj pa še ne cel mesec. Pohvaliti pa velja temeljni organizaciji Prodaja in Iverka, saj je od tam največ tekmovalcev in tekmovalk.

Solidna domačina

USPELO REPUBLIŠKO PRVENSTVO V KEGLJANJU V CERKNICI

Na kegljiščih Bresta v Cerknici in hotela Sport v Postojni je bil v soboto in nedeljo prvi del republiškega prvenstva za posameznike v kegljanju. Nastopilo je 61 najboljših slovenskih kegljačev, ki so dosegli odlične rezultate, saj jih je na kegljišču v Cerknici kar 25 preseglo mejo 900 kegljev. Med najboljšimi 24, ki so se uvrstili v zaključni del prvenstva Slovenije, sta tudi oba igralca Bresta in sicer Založnik na 17. mestu in Gornik na 21. mestu. Zaključni del republiškega prvenstva bo na kegljiščih Slovenije v Ljubljani in Hidra v Medvohah 9. in 10. oktobra.

Rezultatske razlike med tekmovalci so zelo majhne, tako da imata še oba Brestova igralca možnost, da se uvrstita do 13.

mesta in s tem na državno prvenstvo.

Rezultati:

	keglji
1. Kačič — Hmežad	1890
2. Steržaj M. — Čarda	1883
3. Urbanc — Triglav	1873
4. Bizjak — Gradis	1866
5. Križaj F. — Hidro	1848
6. Smodiš — Čarda	1846
7. Steržaj H. — Čarda	1836
8. Vanovšek — Celje	1825
9. Križaj M. — Gradis	1815
10. Puntar — Proteus	1812
11. Turk — Triglav	1811
12. Pečovnik — Maribor	1807
13. Pihlar — Maribor	1806
17. Založnik — Brest	1799
21. Gornik — Brest	1794

Prvenstvo, ki je bilo pod pokroviteljstvom Bresta ob njegovi 35-letnici, je bilo zelo dobro organizirano.

